

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református Egyházkerület folyóirata

Rembrandt: Jézus gyötrelme a Gecsemáné kertben (részlet)

2000. március

XI. évf. 3. sz.

Tartalom

Tanulmány

Joó Sándor: A halál jelentősége a húsvégi igehirdetésben.....	99
---	----

Vasárnapi prédikációk

Ij. Adorján Kálmán: Örvendetes tizenet. Apostolok Cselekedetei 14,1–20.....	102
Kulcsár Erzsébet: Keresd a kegyelmes Atyát. Jónás 3,4.....	105
Nagy József Levente: Szíveteket szaggassátok meg. Joél 2,11–13.....	107
Nemes Árpád: Kettős gyógyítás. János 9,1–7.....	109
Orbán János: Gyógyítson meg téged a te hited! Máté 9,27–30a.....	112
id. Szatmári Elemér: Szenvedni kell Krisztusnak. Máté 16,21.....	115

Prédikációvázlatok böjtfő nagyhetére

Kabai Ferenc: Én elaludtam. Énekek éneke 5,2.....	117
Én zörgetek. Énekek éneke 5,2.....	118
Én galambom, én tökéletesem. Énekek éneke 5,2.....	119
Az én fejem megrakódott harmattal. Énekek éneke 5,2.....	119
Felelék én. Énekek éneke 5,2–3.....	120
Felkelék én. Énekek éneke 5,2–6.....	121

Böjtfő vasárnapjára

Balogh Béla: A Krisztus-titok, az ember gondolata és az Isten dolgai. Márk 8,33.....	122
Faust Gyula: A tanítványi lelkület. János 20,21; 2Korinthus 6,3–10.....	125

A nők nemzetközi imanapjára

Soósné Szebeni Noémi: Leányka, néked mondom, kelj föl! Márk 5,22–23, 35–43.....	128
---	-----

Március tizenötödikére

Bustya Dezső: Evangéliumi szabadság. János 8,32–34.36.....	130
--	-----

A Genezáret partján

Az egyetlen feladat: Jézus Krisztust prédikálni.....	133
A prédikátor főbűne.....	133

Alkalmi prédikációk

Iffjúsági bibliaóra

Sándor Endre: Mit tegyünk veled? Jónás 1,11–14.....	134
---	-----

Esketési prédikáció

RácZ Sándor: A Fundamentum. 1Korinthus 3,11.....	135
--	-----

Temetési prédikáció

Ötvös József: Szent gyertyabél. Ézsaiás 43,15–21.....	136
---	-----

Versék március tizenötödikére

Gellért Sándor: Más egekben.....	139
Petőfi Sándor: 1848.....	139
Lévay József: Jön a tavasz.....	140
Arany János: Rásüt az esthajnal... ..	141
Antoni Langie: A lengyel légión dala.....	142
Vajda János: Önkéntes dala.....	142
Arany János: Nemzetőr-dal.....	143

A lapot alapította: D. dr. Csiba Kálmán és Nagy László

Főszerkesztő: Jenei Tamás

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

Készült a Református Egyház Misztótfalusi Kis Miklós

Sajtóközpontjának nyomdájában

Felelős vezető: Tonk István

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Olvasószerkesztő: Sztranyiczki Mihály

Számítógépes szedés, tördelés: Czirmay Ágnes

ISSN 0254-4458

Tanulmány

Joó Sándor

A halál jelentősége a húsvéti igehirdetésben

A múlt századtól mindmáig nyomtatásban megjelent magyar húsvéti beszédiródmalmat vizsgálva kitűnik, hogy az átlagos húsvéti igehirdetés alapvető hibája, ami miatt bizonytalan zengést tesz: a halál jelentőségének az elhanyagolásából következik. Pedig mindaddig, amíg a halál fogalmát, a halál törvényének kérlelhetetlen szigorúságát a maga teljes bibliai komolyságában el nem ismerjük: csak jelszó marad ajkunkon a *feltámadás* is. (Ma már – talán éppen a mi közvetítésünkkel – bibliai tartalmától egészen megfosztott, széltében-hosszában használt politikai jelszóként forog közszájon a legnagyobb isteni csodát kifejező feltámadás szava.) A feltámadás egész fogalmi tartalmának, értelmének, lényegének a komolyságát a halálról vallott felfogásunk komolyságának a mértéke határozza meg. Mert a feltámadás éppen a halálból való feltámadást jelenti. Nyilvánvaló tehát, hogy csak képletesen vagy elszellemiesítve, azaz valótlannul hirdetheti a húsvéti evangéliumot az, aki nem számol a halál valóságával.

Mi tehát a halál? Ebből indul ki a húsvét egész problematikája.

Bibliai alapon a halál egy bizonyos létállapot; tehát nem a létezés hiányát, hanem az élet hiányát jelentő létezési állapot. Az élet szóval itt megint nem pusztá létezést, hanem magát az örök életet jelöljük Krisztus ama kijelentése alapján, mely szerint Ő az élet (Jn 14,6; továbbá: Jn 3,36; 5,24 stb.). A halál tehát semmi esetre sem az egzisztencia megsemmisülését, hanem az örök élet hiányát, az üdvösség ellentétét fejezi ki. Az első emberpár bűnesete folytán megromlott emberi élet: a halál. A halál tehát olyan létezési állapot, amely abban áll, hogy elszakadt az az életviszony, amelyben a teremtmény teremtési rendje szerint kell hogy álljon és éljen (Lk 15,24; Jn 5,24; Jel 3,1 stb.). A halál az Istentől elszakadt létezés, tehát maga a kárhozat, ami már a földi életben elkezdődik és a testi halál beállta után a földöntúli létben folytatódik és teljessé válik.

A halál ilyen értelemben a bűn büntetése, a bűneset miatt vált elkerülhetetlen sorsává az embernek, sőt az egész teremtett mindenségnek is. Földi életünk a halál törvénye alá rekesztett élet, a halálkényszer az emberi sors egzisztenciális tartozéka. Ebből az következik, hogy a halál az ember személyét, az énjét, tehát a testét és lelkét egyaránt érinti (HK 11. kérdés). Nem lehet tehát a lélek halhatatlanságáról sem beszélni olyan értelemben, hogy az a maga erejéből bármi módon elkerülje Isten ítéletét, a halálbüntetést. Az embernek önmagában semmi alapja sincs a halhatatlanság reményére, következtetésére vagy követelésére, mert a halálban a *testből-lélekből* álló ember kerül az Isten ítélete alá. Ilyen értelemben a lélek is halott; a testtel együtt az élet forrásától, az Istentől elszakadva, a halál állapotában létezik, tehát a kárhozatban él a testi halált megelőzően és követően egyaránt.

Ha Isten ennyire komolyan veszi a halált: a legnagyobb melléfogásnak kell ítélnünk a húsvéti prédikátornak azt a törekvését, mellyel a gyülekezetét úgy vigasztalja, hogy a halál jelentőségét akarja kisebbiteni, szigorúságát akarja enyhíteni. Lelkiismeretlen dolog beszélni a híveknek, hogy azért ne rettegjenek a haláltól, mert az nem olyan veszélyes ellenség, mint amilyennek látszik és amilyennek hiszik az emberek – ezt hirdeti a természet evangéliuma: íme a tél halálos álmából új életre támad föl a mező virága, a bábkoporsóból diadalmasan lép elő újra a lepke, a természet nagy világrendjében nem vész el egyetlen porszemecske sem, legfeljebb átalakul, hogyan veszhetne el hát a halha-

tatlan lélek, ez az isteni szikra, ez az égi tűz bennünk –, lám, nincs is halál a világon, s amit halálnak nevezünk, nem egyéb születésnél, nem más, mint csak egy kapu, mely egy szebb életbe vezet, mint lépcső a magasabb életszférába való menetelhez, evolúció az emberi sorsból az angyali életbe, csak lélegzetvétel, csak pauza az élet lüktető ritmusában stb., stb. Hiába hivatkozik a prédikátor arra, hogy a húsvét is *ezt* hirdeti, mert a húsvét éppen *nem* ezt hirdeti, a feltámadás éppen a halál rettentő komolyságát hirdeti. A naturális racionalizmusnak a fentebb vázolt eszmefuttatása és a húsvéti hír között semmi összefüggés nincsen. Ott a halálon a maga erejéből is diadalmaskodni tudó emberi optimizmus jut szóhoz, itt (a húsvéti evangéliumban) az ember halálon való diadalmaskodni tudásának a teljes csődje jut kifejezésre. Csökkenteni a halál jelentőségét, nyíltan hirdetni veszélytelenségét: ugyanaz, mintha halálos mérget adnánk be orvosság helyett egy betegnek.

Azt mondtuk, hogy a húsvét éppen a halál tényének a kérlelhetetlen komolyságát húzza alá erőteljesen. Halál nélkül ugyanis nincsen feltámadás. Tehát az nem feltámadás, amit a természet tavaszi újraébredésével, a lepkebáb kikelésével, az energia megmaradása elvével stb. szoktak kifejezni. Nemcsak hogy ezek az említett folyamatok nem jelentenek feltámadást, hanem mégcsak analóg esetet sem képeznek azzal, még kevésbé magyarázzák vagy igazolják azt. Éspedig azért nem, mert a feltámadás *halálból* támadó új életet jelent. Télen pedig a természet éppen úgy nem halott, hanem csak alszik, mint bábban a lepke. Feltámadásnak azt lehetne nevezni, ha egy letörött, elszáradt és hamuvá égetett faág kezdene újra lombosodni, virágozni és gyümölcsöt teremni – vagy ha egy agyonzúzott és szétszáradt lepkebáb kezdene megmozdulni és szép színes pillangót szülni. Más a felébredés és más a feltámadás. A feltámadást a tényleges, a valóságos halál előzi meg. Amit a természet produkál, ami az emberi lehetőségek keretei közé esik: az a legjobb esetben csak felébredés az álomból, amit pedig Isten tett húsvétkor: az feltámadás a halálból.

Még mindig ne menjünk tovább annál a gondolatnál, hogy húsvét a halál rettentő komolyságáról tesz bizonyosságot. Ha ugyanis olyan jelentéktelen semmiség volna a halál, mint a lepke begubózása, ha olyan természeti törvényszerűséggel győzedelmeskedhetné az élet a halál fölött, mint a nappal az éjszaka fölött; ha olyan könnyen meg lehetne oldani a halált, mint a tavasszal a telet; ha olyan biztos volna, hogy az ember túléli a halált, mint amilyen biztos az energia megmaradásának elve; ha volna az emberi léleknek olyan tulajdonsága, melynek a segítségével kikerülhetné a halálbüntetést, tehát ha egyébként is, a maga erejéből is halhatatlan volna a lélek: akkor kárba vészett fáradság volt az egész húsvéti csoda, hiszen akkor Krisztus feltámadása nem hozott nekünk semmi olyan új dolgot, amit már nélküle is ne tudtunk volna a természetből s amire nélküle is képesek ne volnánk a magunk erejéből. Azért ugyanis nem kellett volna Krisztusnak szenvednie, meghalnia, feltámadnia és mennybe mennie, hogy mindezek az isteni cselekedetek által egy egyébként is közismert igazságot újra kijelentsen az Isten. Ámde Krisztus feltámadásával éppen olyan dolgot adott tudunkra az Úr, amiről a húsvét nélkül semmit sem tudhatnánk és olyan lehetőség kapuját nyitotta ki, ami a húsvét nélkül örökre zárva maradt volna előttünk. A halál rettentő komolyságára éppen az derít fényt, hogy magának az Istennek felülről kellett áttörnie a halálvonalat, aminek a mi életünk alája van rekesztve a bűn miatt, és azért kellett *Neki* utat törni a halálon át az életre, mert mi arra képtelenek voltunk. Isten húsvétkor a Jézus Krisztusban egészen új életet teremt a halálból. Húsvétkor a Jézus Krisztusban elkezdődik egy folyamat, a halálból való feltámadás folyamata. Ez a folyamat folytatódik és megy végbe mindazokban is, akik a Jézus Krisztushoz tartoznak.

De még mindez sem csökkenti a halál jelentőségét, hanem csak megváltoztatja az értelmét. Továbbra is igaz marad az, hogy a halálban Isten büntető ítélete jut érvényre, de úgy, hogy a halál, mint követelmény: a bűnös ömber megöklésére, meghalására vonatkozik, akinek éppen azért kell meghalnia, hogy feltámadhasson és élhessen Krisztus által az újember. A testi halálban az Isten végleg feloldozza az embert a bűn kötelekeitől és így a halál valóban átmenetvé válik számára a feltámadott élet valósága felé. Krisztus feltámadása a benne hívők számára azt eredményezi, hogy a testi halál a bűn számára való végleges meghalást jelenti. Ez a bűn számára való meghalás meg kell hogy kezdődjék már a földi életben, ez megy végbe az ömber megöklésében. Ez válik teljessé a fizikai, a testi halálban. Így a halál bár továbbra is büntetés marad, de Krisztus feltámadása által megváltó kegyelemmé is válik. A húsvéti evangélium azt hirdeti, hogy a halál az ömber halála, a feltámadás az újember feltámadása – mindkettő elkezdődik már a földön, véglegessé válik a testi halál után és teljessé lesz a parúziakor, a testi feltámadással. Majd csak a Krisztus visszajövele után lehet beszélni arról, hogy a halál nincs többé – addig azonban mindig lesz halál, mégpedig a Krisztus nélkül örök halál, a Krisztussal pedig olyan halál, ami után van feltámadás.

Megmaradt a halálkényszer a húsvét után is, de mint kegyelem: íme, a bűnös ömber meghalhat, mégpedig az Úrnak halhat meg. És hogy a halál valóságán túl mégis hihetünk egy új élet valóságában: ez csak azért lehetséges, mert Krisztus feltámadott és zsengejük lón azoknak, akik elaludtak!

Húsvétkor a gyülekezet vigasztalást vár legnagyobb ellenségével: a halállal szemben. Kegyetlen játék a lélekkel minden szentimentális kegyelet és minden hamis áztatás. Kegyetlenül kemény valóság a halál törvénye, de semmit sem enyhül keménysége, ha letagadjuk. Nem enyhíthetjük a halál tényének szigorúságát még akkor sem, ha gyülekezetünk ezt kívánná is tőlünk. Érzelmi megnyugtatás helyett a valóságot hirdetjük, azt, hogy kegyetlen a halál, de kegyelmes az Isten!

(Igazság és Élet. 1943. 67–70.)

Gyurkovics Tibor

Jézus

Jézus szalmaszál
amibe kapaszkodunk
Jézus szakadék
amibe lezuhanunk

Jézus kötél
amit elengedünk
Jézus remény
amivel emelkedünk

Jézus hangszer
amivel megszólalunk
Jézus zene
amit elhallgatunk

Jézus tenyér
amivel adakozunk
Jézus kenyér
amit elfogadunk

Jézus penge
ami megsebesít
Jézus gyenge
aki megerősít

Jézus hatalom
a végeken
Jézusnak odaadom
az életem.

Vasárnapi prédikációk

Ifj. Adorján Kálmán

Kolozsvár

Örvendetes üzenet

Alapige: Apostolok Cselekedetei 14,1–20

Bibliavetítés: 2Korinthus 10,12–18

Pál és Barnabás utazása nem tűnik győzelmes hadjáratnak, noha bizonyos értelemben, nem nagyon látványos módon, mégis az. A felolvasottakból a következők körvonalazódnak előttünk:

1. Hányféle módon lehet hallgatni az evangéliumot és hányféleképpen lehet fogadni az Isten Igéjét?

a) Hogyan fogadja Isten? Talán különös, hogy felvetjük ezt a kérdést, viszont szolgálatunk fogadtatásában elsősorban nem az kérdéses, hogyan fogadják az emberek, hanem az, hogy maga Isten hogyan fogadja. Az Úr maga biznyságot tesz mellettük „*az ő kegyelmének beszéde mellett*”. Azt olvassuk, hogy nem csak Pál és Barnabás tettek biznyságot az Úrról, hanem az Úr is biznyságot tesz az ő szavuk mellett. A mi biznyságtételünket követi-e az Úr biznyságtétele? Adja-e az Úr az ő áldását arra, amit mondunk? Ha az áldás elmarad, önmagában nem ér semmit a legszebb prédikáció, a legmeghatóbban szóló biznyságtétel. Hogyha maga Isten nem adja az ő áldását, nem teszi hathatossá azt a beszédet, szolgálata – mintegy azt jelentve ki, *hogy amit szolgálom, azt én mondtam, úgy fogadjátok* –, Isten országa szempontjából haszontalan, amit teszünk. Azok által a dolgok által, amiket jelekként és csodákként jegyez fel az Írás, azok által Isten ezt mondta: *Ti ikóniumbeliek, a hallottakat úgy fogadjátok, mintha én mondtam volna. Amikor Isten cselekszik valamit, azért teszi, hogy az ő Igéjét úgy hallgassam attól, aki szól, mintha ő személyesen mondaná.*

b) Hogyan fogadják az emberek?

Hit és ellenállás. Természetes, hogy jelek és csodák hatására nem tér meg senki. Azok még nem győztek meg mindenkit. Attól még megmarad a megosztás, meghasonlás Ikóniumban. A jelek és csodák megerősítették a hitben járókat, azok pedig, akik ellenállottak, még dühödtebben tették ezt továbbra is, fogcsikorgatva. A hitetlenségben az az elképesztő és rémítő, hogy vele szemben nem lehet érvelni. A szívnek kemény ellenállása felett egyedül Isten győzhet. A csodák és jelek önmagukban nem térítenek meg senkit, csak ha valóban Isten Igéjére odafigyel az ember, és enged annak. Annak az evangéliumnak a fogadtatása, amit Pál és Barnabás az Úr Jézus Krisztusról mondott, nagyon változatos. Először azt halljuk, hogy amikor prédikáltak „*mind zsidóknak, mind görögöknek nagy sokasága lett hívővé*” az ikóniumi zsinagógában. Sokan megtértek, hitre jutottak, sőt azt is látjuk, hogy az Úr csodákat is tett. Mások azonban megmaradtak a hitetlenségben, legalábbis nem fogadták el az evangéliumot, sőt ellenséges indulat támadt bennük, amit másokra is ráragasztottak. Másokat is felindítottak és megharagítottak, nem csak Pál és Barnabás ellen, hanem általában az „*atyafiak ellen*”. Idetartoznak azok is, akik akkor jutottak hitre. Tehát kétféle fogadtatás van: némelyek hitre jutnak, mások pedig nem csak hogy nem hisznek, hanem be is telnek ellenséges indulattal: rágalmozókká válnak.

Gyógyító hit. A város sokasága megosztott: némelyek a zsidók mellett, mások az apostolok mellett vannak. Két ellentétes magatartás alakult ki. Amikor nő a feszültség,

Pál és Barnabás továbbmegy a következő városokba: Listrába, Derbébe. Abban a tartományban több helyen prédikálnak. Egy listrai emberről feljegyezték, hogy Pál „látta, hogy hit van benne”, és ennek alapján biztatta őt. Ez egy sánta volt, aki hittel hallgatta Pált. Ő eljutott odáig, hogy elhiggye: „számomra is van gyógyulás”. Pál így biztatta: „Állj fel a te lábaidra egyenesen.” Az pedig felszökött és járt.

A listrai szolgálatnak ennyi a látható eredménye: egy ember meggyógyult. Ő fizikai járóképességét nyerte vissza. Ezzel egyidőben valószínűleg a hitben is elindult.

Csalóka, hamis elismerés... Pál és Barnabás Listrában nem kemény ellenállással találkozik, hanem egy téves fogadtatással, ami semmivel sem jobb a kemény ellenállásnál, amit Ikóniumban tapasztaltak. Ez a Lистра egy zömében pogány város volt, ahol a tömeg látva, hogy meggyógyul a sánta, örömmel felkiált: „Az Istenek jöttek le közénk! Micsoda nagy dolog!” – és el is nevezik Barnabást Jupiternek, Pált pedig Merkúriusnak, mert ő volt a beszédesebb, a szóvivő. Merkúrius volt az istenek futára (szóvivője), meg a futárok istene.

Ott Listrában az ördög hamis tisztelettel és elismeréssel akarta az evangéliumot gáncsolni. Olyan dicsőségben akarta részesíteni Krisztus szolgáit, ami elhomályosítja az ő szemüket. Pálékat azonban nem lehetett megtéveszteni. Ezért volt számukra olyan borzasztó ez a helyzet. Látták ugyanis, hogy a gonosz teljesen eltéríti az emberek figyelmét Jézus Krisztusról, akinek a nevére egyes-egyedül kell meghajoljon minden térd, menyeyeké, földieké és föld alatt valóké.

Hogyan fogadom ezt az örvendetes üzenetet? Vigyázzak, nehogy hamis tisztelettel fogadjam Isten Igéjét. Az egyedüli helyes tisztelet az iránt, aki hirdeti az Igét csak az lehet, hogy meghallgatom és ennek nyomán leborulok Jézus Krisztus előtt. Semmi más.

...a vége: megkövezés. Pál és Barnabás valahogy nagy nehezen lecsendesítik a sokaságot. Ez viszont nem jelentette azt, hogy az emberek hitre is jutottak volna. Nem becstülük még azt sem, hogy ezek az emberek nem tartják magukat nagyra, sőt később, amikor Antiókiából és Ikóniumból zsidók jönnek, sikerül nekik itt is a tömeget felbujtatniuk, most már úgy, hogy nyíltan Pál és Barnabás ellen forduljanak, annyira, hogy meg is kövezik őket. Egyszer éljeneznek, sőt isteneknek kiáltják ki őket, majd pedig megkövezik. Mintha elviselhetőbb lenne e világ számára a pöffeszkedés, mint az alázat. Mennyire változó, ingatag az ember szíve mindaddig, amíg neki a Jézusról szóló üzenet nem válik valóban életét átalakító örvendetes üzenetté. Addig lehet dicsérni a szép beszédet, másik pillanatban pedig ellene lehet fordulni. Csak akkor nem lesz ide-oda hullámozó a gondolkozásom, a magatartásom, ha azt látom, hogy az örömezenet a bűnből és a halálból kihozó Jézusról szól, és a hiábavalóságokat úgy látom, amint vannak.

2. Hogyan viszonyult Pál és Barnabás az evangélium különféle fogadtatásához?

Pál és Barnabás nincs egyáltalán elragadtatva a listrai „pozitív fogadtatástól”. Nem azt mondják, hogy „álljunk csak meg egy kicsit, az egy apró tévedés”. Nagyobb a felháborodásuk, mint amikor Ikóniumból menekülniük kell. Jobban felháborodnak azon, hogy őket meg nem illető tiszteletben akarják részesíteni, mint azon az ellenséges indulaton, amivel szembesültek az előző helyen. Vajon miért van ez így? Miért háborodnak fel annyira? Nem lehetett volna élvezni ehelyett a helyzetet, mondván: „Na végre, ezek az emberek tisztelnek bennünket! Tévednek ugyan, de végül is jót tettünk velük. Ha nem is vagyunk éppen Jupiter és Merkúr, követői vagyunk az Istennek, Krisztusnak a szolgálói. Azt a kis tévedést meg majd kiigazítjuk.” Jobban felháborodtak ezen, mint az ellenséges magatartáson, mert tudták, hogy az ördög, ugyanaz a gonosz, amely felbujtatta az ikóniumbelieket, most megcsalja ezeket az embereket. Tévétra vezeti a listraiakat, és egy hamis dicsőség felkínálásával el akarja hallgattatni Pál apostolékat is. Így Pál és Barnabás Istennek a dicsőségét rabolná meg, ha elfogadná ezt a dicséretet. De azt olvas-

suk, hogy mikor Pálék meghallották, hogy nekik áldozatot akarnak bemutatni, azonnal megszagatták ruhájukat. A zsidóknál a ruhák megszagatása vagy a gyász, vagy a felháborodásnak volt a jele. Odafutnak a tömeghez, és ezt kiáltják: „Álljatok meg! Miért teszitek ezt? Mi is hozzátok hasonló emberek vagyunk! Ne tulajdonítsatok nekünk többet, mint amink van, és ne tartsatok bennünket többre, mint akik vagyunk.”

Miért viselkedett így Krisztusnak e két szolgája?

„Örvendetes üzenet.” Azt mondja Pál apostol: „Azt az örvendetes üzenetet hirdetjük néktek, hogy e hiábavalóktól az élő Istenhez térjete.” Ebben nagyon röviden össze van foglalva az örömhír lényege. Egyben magyarázza is Pálék magatartását.

Először is: „örvendetes üzenet”. Amikor azt mondjuk, hogy örömhír – a görög evangélium szó fordítása –, az már amolyan szakkifejezésként hangzik. Így két külön szóban megfogalmazva: *örvendetes üzenet*, talán jobban felkelti a figyelmünket. Pál apostolnak a Jézusról szóló hír minden körülmények között *örvendetes üzenet* volt. Örömuzenet a javából, amire újra és újra felcsillan a szeme és megdobbant a szíve. Nekem *örvendetes üzenet*-e a Jézusról szóló beszéd? Meg tud-e dobanni a szívem még mindig, vagy már annyit hallottam, hogy már csak üzenet, de nem *örvendetes üzenet*?

Mi ez az örvendetes üzenet? Az, hogy meg lehet térni az élő Istenhez. Pál apostolnak a megtérés lehetősége nem azt jelentette, hogy „jaj, el kell hagyni ezt is meg azt is; micsoda nagy lemondások, micsoda nagy belső harcok! Le kell mondani a barátokról, le kell mondani a kívánságokról, itálról, dohányról...” – kinek miről –, „jaj, hát ez nagy dolog, ez nehezen megy!” – „Lehet! – mondja az apostol – Örvendetes üzenet: meg lehet térni, a hiábavalóktól az élő Istenhez!”

Neki a megtérés nem egy kínos dolog volt, hanem egy örvendetes lehetőség. Aligha szomorodik meg valaki azon, ha egy ideig például gyenge kosztan él, majd később lehetősége nyílik jobb ételhez jutni. Nem fog fanyalogni amiatt, hogy le kell mondania, például a csalánlevesről, és át kell térnie a... – gondolja ide ki-ki a kedvenc ételét. Pál apostolnak örvendetes üzenet volt, noha ő maga nem látványos bűnökből és rossz szokásokból kellett hogy megtérjen: alkoholizmusból, paráznaságból (legalábbis erről nem számol be, amikor megtérésről beszél vagy ír), hanem büszkeségből, a hagyományörző, népéért rajongó, farizeus és teológus „ki vagyok én” magatartásából.

Megláttam-e, hogy amiből Isten kihív és magához hív, hiábavaló dolog? Amikor Pál apostol szól ezeknek az áldozni kész, a maguk módján nagyon vallásos embereknek, hogy hagyjanak alább egy kicsit a nagy vallásosságukból, akkor nem csak arra biztatta őket, hogy a „nem-istenektől” térjenek az élő Istenhez. Az „e hiábavalók”-ba beleértette magukat is: „tőlünk is – Hozzá kell térni!” „Azt hiszitek, hogy vagyunk valakik? Az élő Istenhez térjete! Hozzá forduljatok!” Maga az igehirdető is „hiábavaló” önmagában, és ha csak hozzá tér valaki, akkor az csupán a hiábavalósághoz ragaszkodik. Minden hiábavaló, ami nem maga az élő Isten vagy ami elfoglalja az ő helyét. Minden hiábavaló, mert nem képes új életet ajándékozni. Nem csak Jupiter és Merkúrius, hanem bármelyik más istenség a római vagy görög panteonból (istentárból). Minden hiábavaló, ami életben elfoglalja az élő Isten helyét.

Pálnak azért örvendetes ez az üzenet, mert Jézus Krisztus a halálból az életre vezeti őt is. Nekünk is akkor örvendetes a Jézusról szóló üzenet, ha mint nyomultak, halálra ítélték hallgatjuk és észrevesszük, hogy Krisztuson kívül csak a semmibe kapaszkodunk. A görögök istenei semmik. Semmi az egészségem, vagyonom, ételem-italom, kapcsolataim, befolyásos ismerősöm, semmi vagyok én magam, ha csak arra építem az életem; szalmaszálak ezek, melyekbe hiába kapaszkodik a fuldokló. Ha így hallgatom Isten Igéjét, akkor valóban örömuzenet. Azoknak, akik Páléknak ellene állottak, és másokat is

ellenük hangoltak, azért nem volt örvendetes üzenet, mert ők még „valakiknek” tudták magukat, s ezért megvoltak jól Jézus Krisztus nélkül is.

Pál apostol végül is nem kerülhette el, ami elől eddig „továbbment”: megkövezték. Itt viszont nem olvasunk ruhák megszaggatásáról. Még a megkövezést is „simábban vették”, mint a csaló, hamis dicséretet, amellyel az emberek az evangélium alól akarnak kicsúszni. Mi történt, amikor Pál apostolt megkövezték? Nem akarom lekicsinyelni a megkövezést. (Próbálnám csak ki én, milyen az! Lehet, hogy másképpen beszélnék.) Itt viszont az van, hogy már azt hitték róla, hogy meghalt, kivonszolták a városból (ami azt jelenti, hogy a szemétdombra), körülvették a tanítványok, imádkoztak fölötte, és Pál felkelt. Bement a városba, és másnap elment Barnabással Derbébe.

Túl sokat nincs is mit mondani, mert egyértelmű, hogy a legjobban azon háborodott fel, hogy olyan dicséretben részesült, ami egyes-egyedül Istent illette volna meg. Nem háborodott fel a dührohamon és a megkövezésen. Minden bizonnyal örült azon, hogy emberek megtérnek, meggyógyul egy sánta, de attól sem kapta el a büszkeség gépszíja és nem szállt a fejébe a dicsőség. Ami történt, azt Isten munkájának tartotta. Isten megőrizte Pál apostolt a magasságokban is és a mélységekben is. Megőrizte, mert alázatban tudott lenni. Nem szállt a fejébe a pozitív eredmények: hatásos prédikációk, bizonyágtételek feletti dicsőség, a hamis dicsőség még kevésbé. Viszont a mélység, a harag, az ellenséges düh és indulat sem tudta eltéríteni.

„Továbbmentek” – jegyzi fel Lukács Krisztus szolgálóiról. Nekik ez volt a dolguk: továbbmenni és beszélni Jézus Krisztusról. Csak az *örvendetes üzenet* tud megőrizni e „továbbmenetelben”, hogy ne szédítsen meg se eredmény, se dicséret, és törjön le az ellenállás. Ha Jézus Krisztus a mi örömünk, nem térít el, sem meg nem ingat az ördög támadása, bármelyik oldalról is jöjjön.

Nem közöny volt ez Pál apostol részéről. Isten gyermekei nem közömbösek a dolgok iránt, hanem Jézus Krisztusra hangolódva. Erre a „Reáhangolódásra” van szükségünk, hogy tudjunk bánkódni a gonosz felett és örülni a jónak, amiben az ő neve dicsőül meg. Ámen.

Kulcsár Erzsébet

Vetés

Keresd a kegyelmes Atyát

Alapige: Jónás 3,4

Bibliavetés: Róma 8,31b–39

„Még 40 nap és elpusztul Ninive!” Ez és ennyi a Jónás ninivei prédikációja. Most mégis elhangzik az a fenyegető prédikáció, amelynek elmondása elől egykor menekült. De Isten elől nem lehet elmenekülni!

Jónás prédikációja rendkívüli hatást váltott ki a niniveiek körében. Nagytól kicsinyig, mindnyájuk szívére átjárta Isten Igéjének kétélű kardja. Hogyan is érzékelteti Jónás prédikációjának hatását Babits emlékezetes versében?

„Mohón hőkkenve némult el a nép,
míg Jónásból az Úr imígyen dörgött:
»Rettegj, Ninive, s tarts bűnbánva bűntöt.
Harminckilencszer megy le még a nap,
s Ninive napja lángba, vérbe kap!«”

Amikor Jónás teljesítette az Isten által kitűzött feladatát, elhagyta a várost. A városon kívül várta a haragvó Isten fenyegetőzésének bekövetkezését, az ítéletet:

„rohant ki Ninivéből a szabadba,
egyetlen látomással dúlt szívében:
hogy kő kövön nem marad Ninivében.”

Magára maradt Ninive, a nagy világbirodalom tízszer tizenkétezer lakosú fővárosa. A próféta magukra hagyta őket. Visszavonult a magányba. Személyes jelenlétével nem kívánta a hirdetett Ige tekintélyét fokozni. Jónás emberi személye már nem jelentett döntő tényezőt Isten és Ninive perében, a kegyelem és a bűn harcában. Magára maradt Ninive. De vajon tényleg magára maradt?

Isten Igéje már Ninivében lakozik. A hirdetett Ige közöttük, bennük él. Mi lesz a hirdetett ige sorsa Ninivében? Mert ettől függ a ninivebeliek sorsa.

Mi történt a 40 nap alatt Ninivében? A keleti embernek a gondolkodását nem szabad a mai életérzésünk felől megítélni. Az a világ az élet minden területén alapvetően vallásos volt. Mindent a vallás jegyében fogtak fel és vizsgáltak. Jövendőmondók, vándorbölcselek beszédét sokan és sokszor hallgatták. Vajon Jónás is közülük való? De miért prédikált ilyen szűkszavú rövidséggel? Jónás prédikációjának először éppen ez a rövidsége gondolkoztatja meg őket. Jónás nem érvel, nem magyaráz, hanem egyszerűen bejelenti Isten ítéletét.

Ninive nem ismerte még Izráel Istenét. Ninive vallása a sokistenbe vetett hit volt, amely mindent egy-egy istenség személyéhez kapcsolt. De Isten nem egy közülük! Ő az egyetlen! Ő a mindenható!

Jónás rövid prédikációja Ninive lakói körében másodszor nagy megdöbbenést keltett. Miért? Mert egy természeti katasztrófa bekövetkezéséről féltek. Vajon ismerték Sodoma és Gomora katasztrófáját?

A város elpusztulásától való félelem később lelkiismereti kérdéssé vált számukra. Miért fenyegetőzik végpusztulással Isten? Erre a kérdésre bűnösségük felismerésével és beismerésével feleltek. És erre várt az Úr! Az Úr, aki nem pusztította el azonnal a várost, hanem 40 napnyi időt adott. 40 napot, amíg a hirdetett Ige meghallott Igévé vált. Ez a 40 napos határidő a kegyelem ideje. E 40 nap alatt Ninive nem maradt magára, mert az Ige közöttük lakozott. Ez az Ige hitet szült. Sem a ninivebeliek, sem mi nem tudunk magunktól hinni. Az Ige teremti bennünk a hitet, éppúgy, mint Ninivében. Az Ige az, amely betölti gondolkozásunkat és szívünket, amely aztán állásfoglalásra készít!

E 40 nap alatt az Ige hatalma új életet teremtett Ninivében. Az Ige áldást fakasztó ereje olyan, mint az égből aláhulló eső. Az Ige áldást fakasztó ereje itt és most a bűnbánatban, a megtérésben nyilvánul meg.

Jónás prédikációja nyomán meglepő hatása lesz az Igének. Ninive lakosai, a pogány emberek, Jónásnak a prédikációját hallgatva hisznek Isten szavában. Meghallgatják az Igét, engedelmeskednek neki, s így megőrzik városukat, családjukat a kilátásba helyezett súlyos katasztrófától.

A hirdetett Ige három eseményben fejt ki hatását: hitet teremt, melyből a bűnbánat és megtérés fakad.

Figyeljük csak újra ezt a hármas eseménysort! A kilátásba helyezett szerencsétlenségtől való félelem felébreszti az alvó lelkiismeretet, s a lelkiismeret szorongattatása közepette Ninive lakói Istenhez fordulnak.

„Ha nem hisztek, bizony meg nem maradtok!” – hirdette egykor Ézsaiás a meg nem térő Izraelnek. Ninive most hisz és életet nyer!

A megtérő Ninive az élő Istenhez közeledve bűntöt kezd és a bűnbánat ruháit ölti magára. A bűnbánat kialakítja megnyilvánulásának formáit. Ez: a bűnt, a gyászruhába való öltözés, a fejnek hamuval való megszorása.

„Nagyjaiktól fogva kicsinyeikig zsákba öltözének.” Itt egyetemes bűnbánatról van szó. Senki sem kivétel, mindenki felölti a bűnbánat ruháját.

Alapigénk szerint az igazi bűnbánat nemcsak a pusztá bűntőlésben, nem a rongyokba való öltözködésben nyilvánul meg, hanem a külsőségeken túl igazi lelki bánatot és megterést eredményez.

A tényleges bűnbánat után döntő fordulat következik be. A fordulatot a kegyelmes Isten teremti. Ninive a bűnbánatban az ítélő Istent keresi és a kegyelmes Istent találja meg. A kegyelmes Istent, aki szereti Ninivét, Ninive kicsinyeit, nagyjait egyaránt.

„S már a láthatár elmerült az éjben,
s egy ház sem égett Ninivében.”

A végpusztulás elmaradt. Jónás nem érti ezt. Jónás nem tudja még, hogy Isten a szerető Isten, a kegyelmes Atya.

Isten amikor megkegyelmez Ninivének, az egész világ felé hirdeti kegyelmét. A kegyelmes Isten a világot szent Fiának a keresztfán átszegzett két karjával öleli keblére. Az ítélő Isten végrehajtja ítéletét a keresztfa véres áldozatában az egyetlen bűnmélkülín, az egyetlen ártatlanon – és benne és érette mindnyájunk Édesatyja lesz.

Isten abban a Jézus Krisztusban a mi kegyelmes Atyánk, aki mint az élő Ige, bevont a városba, a „Békesség városába”, de ahol őt a hozsánna kiáltás után feszítsd meg kiáltással fogadták. Igen, ilyen is van! Vigyázzunk!

Kérdésem az: tudunk-e úgy engedelmeskedni az Igének, ahogy ott és akkor a ninivebeliek tették? Igaz bűnbánattal kell naponként a kegyelmes Istenhez térnünk.

A hirdetett Ige most a kegyelmes Istenről szól, de nehogy azon a napon, mely a harag napja lesz, a haragvó, az ítélő Istennel találjuk szembe magunkat! Keresd ezért még ma a te kegyelmes Atyádat! Ámen.

Nagy József Levente

Marosvásárhely–Tulipán utca

Szíveteket szaggassátok meg

Alapige: Jól 2,11–13

Bibliolvasás: Lukács 15,11–24

Prófétai látomás által figyelmezteti Isten Izrael népét. Félelmetes ítéletnap előtt állnak. A háttérből egy apokaliptikus sáskajárás közeleg, amelyről a próféta kijelenti, hogy Isten büntetése a nép bűneiért. Ezért sürgeti őket, hogy bánják meg bűneiket, különben Istennek még keményebb számonkérését helyezi kilátásba: az Úr eljövendő napját, mely nagy és igen rettenetes.

Az Úr napja közeleg, s „nekünk mindnyájunknak meg kell jelelnünk a Krisztus ítélőszéke előtt, hogy ki-ki megjutalmaztassék aszerint, amiket e testben cselekedett, vagy jót, vagy gonoszt” (1Kor 5,10).

De „ki állhatja ki azt?” Az Istentől igazságban, szentségben és ártatlanságban teremtett első embernek esete folytán, ti magatok is mindenestől fogva gyarlók, esendők és bűnösök vagytok, kik saját erőtkből Isten ítélőszéke előtt meg nem állhattok, sőt büntetést, halált és kárhozatot érdemeltek (Úrvacsorai agenda).

Hogyhogy? „Uram, Uram! nem a te nevedben prófétáltunk-é, és nem a te nevedben üztünk-é ördögöket, és nem cselekedtünk-é sok hatalmas dolgot a te nevedben?” (Mt 7,22).

Vegyük számba az életünket és higgyük el végre, hogy „Nem minden, aki ezt mondja nekem: Uram, Uram! megyen be a mennyeik országába; hanem aki cselekszi az én mennyei Atyám akaratát” (Mt 7,21).

1. „De még most is így szól az Úr.” Isten „rettenetesen haragszik, mind a velünk születt, mind az elkövetett bűnök miatt” (HK 10.). De ő nem gyönyörködik a bűnös halálában, és nem zárta el haragjában irgalmát (Zsolt 77,10), ezért még most is szól. A próféta nem dorongolja le a népet, nem vágja fejkükhöz a bűneiket, egyszerűen bemutatja, milyen lesz az Úr napja. Így jártok valamennyien: elpusztultok. De Isten esélyt kínál a szabadulásra, fel akar emelni a romlásból. A pusztulást el lehet kerülni. Így szól az Úr: Térjetez hozzám, teljes szívetek szerint.

„Az életet és a halált adtam előtökbe, az áldást és az átkot: válaszd azért az életet, hogy élhess mind te, mind a te magod” (5Móz 30,19). Sajnos az ember a jó és a rossz, az élet és a halál, az áldás és az átok, a szent és a profán között ingadozik, vagy éppen megpróbál ügyeskedni. Isten viszont egyértelmű döntésre biztat. Nem lehet őt fél szívvel, fél hittel, fél engedelmisséggel kijátszani. „Ezért mivel langyos vagy, kiköplek a számból” (Jel 3,16). Térjetez meg, és szeressétek az Urat teljes szívből, teljes lélekből és teljes elméből.

De még most is így szól az Úr! Már rég szóba sem kellene álljon velünk. Annyi figyelemzetése bizonyult pusztába kiáltott szónak, s hány igehirdetés volt útszélre hulló mag. Életünk minden perce csoda, hogy „még nincsen végünk” (JSir 3,22).

Isten most is szól, kivár, még mindig lehetőséget ad, hogy hitünket megerősítsük és életünket megjobbítsuk (HK 81.).

„A mi Urunknak hosszútűrését idvességnek tartásátok” (2Pt 3,15).

2. Kicsoda ez az Isten, aki szól? Milyen jogcímen mondja: térjetez meg? Mi köze hozzánk? Mi mivel tartozunk Neki?

A teremtés jogán parancsol, mert az övé az életünk.

A megváltás jogán szólít meg. Ahogy kihozta a választott népet Egyiptomból, úgy váltott meg bennünket Krisztus drága vérére a bűntől és a Sátán minden hatalmából és tett a maga tulajdonává (HK 34.)

Ő a mi Atyánk, aki szeret minket és bánkódik miattunk, és „aki hosszan tűr érettünk, nem akarván, hogy némelyek elveszenek, hanem, hogy mindenki megtérésre jusson” (2Pt 3,9).

Ezt az Istent hagyta el a választott nép. Hogyan? Izráel elindult lefele a lejtőn. Nem-hogy ők lettek volna, Istentől kapott küldetésük szerint, jó hatással a környező pogányokra, hanem a pogányok voltak rossz hatással a zsidókra. Ahelyett, hogy Krisztus tanítványaivá tennék minden népeket, a családunkat, a gyermekeinket, a barátainkat, az ellenségeinket, hagyjuk, hogy idestova hányjon a hab és hajtson mindenféle divatos és nagyrészt nem keresztyéni tanításnak akármilyen szele (Ef 4,14).

Mi az Isten elhagyásának észrevétlen folyamata? Először csak nem figyelünk a prédikációra, majd magunkban vagy nyíltan megfogalmazzuk előítéleteinket, később ritkábban jövünk, míg egyesek teljesen elmaradnak. A Bibliát mind kevesebbet olvasgatjuk, fanyalogva lapozgatjuk, s aztán végleg a könyvespolcra kerül.

De még most is így szól az Úr: Térjetez meg hozzám teljes szívetek szerint. Nem számít, hova jutottatok, még meg lehet állni a lejtőn. Forduljatok vissza, ti tékozló fiak. Gondoljátok meg, ti oltárról lopkodó Beliál fiak, vámszedőre mutogató öntelt farizeu-

sok, adós, gonosz, rest szolgák, újjgazdag ifjak, homokra építő balga vállalkozók, Szentlélekkel üzérkedő mágusok.

3. „Mit cselekedjünk, atyámfiai, férfiak?” (ApCsel 2,37).

„Szíveteket szaggassátok meg, ne ruháitokat, úgy térjete meg az Úrhoz, a ti Isteneitekhez.”

A zsidóknál a bűnbánat, a böjt, a megkeseredés sokszor csupán külsőségekben nyilvánult meg. Zsákba öltöztek, porba ültek, hamut szórtak a fejükre, megszagatták ruhájukat.

Jézus is többször elítélte a böjtnek, a szemforgató kegyeskedésnek, a színlelt bűnbánatnak ezt a módját. „Mikor pedig böjtöltök, ne legyen komor a nézések, mint a kép-mutatóké, akik eltorzítják arcukat, hogy lássák az emberek, hogy ők böjtölnek. Bizony mondom néktek, elvették jutalmukat. Te pedig mikor böjtölsz, kend meg a te fejedet, és a te orcádat mosd meg, hogy ne az emberek lássák böjtölésedet, hanem a te Atyád, aki titkon van; és a te Atyád, aki titkon néz, megfizet néked nyilván” (Mt 6,16–18).

Az igazi változás a szívben történik. Nem elég az edény külső falának megtisztítása (Mt 23,25–26). A szívnek kell megváltozni, nem a külsőségekben mímelni a változást. Öncsalás azt hinni és a világgal elhitetni, hogy ha az eddigi szokásainkon, életkörülményeinken, életmódunkon egy keveset kozmetikázunk, minden gyökeresen más lesz. A tíz évvel ezelőtti látványos pálfordulások közül hány kezdődött a szív megszaggatásával, önigazoló magyarázatok, nyilatkozatok helyett böjtöléssel, sírással, kesergéssel?

Az igazi keresztyén élet nem síró, kesergő, de ezzel kezdődik. Nem a nagy fogadkozásokkal (Mt 26,33–35), hanem keserves sírással, a szív megszaggatásával, ahogyan Péter tette a főpap udvarában (Mt 26,75).

A „forradalom” dicsőítésekor némelyek az egyház, a gyülekezeti élet megújulásának történelmi esélyeiről is áradoztak. Balga emberek reménysége volt!

Isten megújító kegyelmének folyamata mindig a szívben kezdődik, s belülről kellene kifele hasson. „Minden féltett dolognál jobban őrizd meg szívedet, mert abból indul ki minden élet” (Péld 4,23).

„Könyörülő és irgalmas ő, késedelmes a haragra és nagy kegyelmű, és bánkódik a gonosz miatt.”

Semmi sincs veszve, ha Isten még vár a tékozló fiakra.

Megszagott szívvel álljunk elébe, amíg nem késő és valljuk meg neki: „Atyám, vétkeztem az ég ellen és te ellened, és nem vagyok méltó, hogy a te fiadnak hívattassam” (Lk 15,21).

„Hát nem ez-é a böjt, amit én kedvelek?” (Ézs 58,6). Ámen.

Nemes Árpád

Magyarrégen

Kettős gyógyítás

Alapige: János 9,1–7

Bibliolvasás: Zsoltárok 103,1–5

Az elmúlt évben, hosszú hónapokon keresztül gyülekezetünk tévénezőit izgalommal tartotta az a filmsorozat, ahol egy vakká lett leány élettörténetét lehetett nyomon követni, aki végül sikeres orvosi beavatkozás eredményeként visszanyerte látását. Látóvá létele után hatalmas csalódás érte, hiszen míg addig a dolgokat hallása és tapintása nyomán érzekelte, látásának visszanyerését követően egy új, számára idegen világot fedezett

fel, amit nagyon nehezen tudott elfogadni és megérteni. Legnagyobb sokkhatás a lelkét érte, míg a teste – a szeme – egyik pillanatról a másikra meggyógyult, a lelke nagyon lassan és csak fokozatosan gyógyult meg. Végül testi és lelki gyógyulása után teljes értékű életet tudott élni.

A nézők észrevétlenül a sorozat rabjai lettek, hiszen a napi időbeosztásukat, gondolkodásukat, sőt még magatartásukat is a sorozathoz igazították és elvárták, hogy minden: a család, az étkezés időpontja, sőt még az egyház is méltányolja ezt az időbeosztást. Észre sem vették, hogy így mesterséges lelki vakság áldozatai lettek. Sajnos sokszor nem tudunk böjtöt tartani – nem tudunk lemondani –, mivel elhitettük magunkkal, hogy az az öröm, amit mi tartunk annak, s nem az, amit az Úr ad az ember örömére és boldogságára. A keresztyén embernek tudni kell mi az, ami elég.

I.

A mai Igénk erről szól egy csodálatos kettős gyógyítás történetén keresztül. A testi gyógyítás gyorsan és egyszerre következett be, a lelki lassan és fokozatosan. Mi is így vagyunk, mikor bejövünk a templomba, sokszor anélkül, hogy tudnánk, kettős nyomorúságunkkal állunk a Felséges Isten színe előtt. Igen, testi és lelki gyógyulásért kell esedeznünk. Az Úr Jézus ma is olyan valóságosan itt van közöttünk, mint egykor ott, a jeruzsálemi templomban, meglát még mielőtt mi észrevennők és ki tud szabadítani bármilyen testi vagy lelki nyomorúságból, ha alázattal és hívő szívvel elfogadjuk csodatevő kegyelmét.

A Szentírás egységes bizonyágtétele arról szól, hogy mi mindnyájan vakon születünk, mivel a bűnesetkor az ember elvesztette a tisztánlátását. Ezért nem látjuk tisztán önmagunkat, nincsen igaz önismeretünk. Nem látjuk bűneinket és nincsen bűnlátásunk. Nem látjuk a másik embert, és ezért nem vagyunk tekintettel egymásra, mivel csak magunkat látjuk, mintha csak egyes egyedül mi léteznénk. Mennyi fájdalomnak, surlódásnak, békételenségnek, keserűségnek az oka, hogy mindig az én akaratom, az én igazam, az én hasznom, az én örömöm az, ami számít. Háttérbe szorul a család, a közösség, a gyülekezet vagy népünk ügye. Kárt szenved az „én” miatt.

A legnagyobb baj azonban az, hogy annyira vakok vagyunk, hogy nem látjuk, vagy nem akarjuk látni a kegyelmes Istent, aki itt a világban, közöttünk munkálkodik. Kilépünk az Isten teremtési rendjéből, az első bűn óta függetlenítettük magunkat, saját éretörvényeink szerint akarunk élni. Az ember elhitei magával, hogy tud a maga ura lenni és nem tekinti érvényesnek, amit Isten igaz és jó ajándékként ad boldogságunk érdekében. Mértéktelenné válik életünk, mert a magunk és nem Isten mértékével mérünk. Észrevétlenül a teremtett mindenséget, a természetet és végső soron önmagunkat pusztítjuk, mert vakságunkban csak ennyit látunk.

Az igazi látást Jézus Krisztus tudja visszaadni hit által, mert a hit: szem. Ahol baj van a látással, ott nagy baj van a hittel. Minél erősebb a hit, annál tisztább a látás. Ha a világ világossága mellettünk áll, meg tudja nyitni szemünket. Akkor meglátjuk a másikat, a testvért. Akkor meglátjuk önmagunkat, gyarló elesettségünket, sőt lelkünk is látóvá lesz, mert a láthatatlant is megláthatja.

II.

Hogyan tud gyógyítani Jézus?

Igénk éppen arról szól, hogy Jézus menekül ellenségei elől, de akkor sem önmagát menti, hanem észreveszi a segítségre szorulókat, és azonnal segít rajta. Azt olvastuk, „látott egy embert, aki születésétől fogva vak volt”. Jézus már akkor meglátta, mikor ő még

nem látta Jézust. Meglátta ebben a vakon született koldusban az embert, az Isten teremtményét, amikor azt még senki sem tartotta embernek. Nem az a fontos, hogy te mi-
nek látod Jézust, mi a véleményed róla, hanem az, hogy Jézus lát, ott a templomban,
otthonodban, munkahelyeden, betegségedben, gyászodban, lelki tusádban, imádságod-
ban, mindenhol. Amiért mi sokszor nem látjuk, nem azt jelenti, hogy ő nincs, vagy nem
létezik. Mert amiért valaki még nem tapasztalta meg az Isten jelenlétét az életében, nem
azt jelenti, hogy nincs a közelében, vagy nem szereti őt.

Isten számára nincs véletlen, Isten rendjében mindennek célja van. Annak is, hogy
most itt, a templomban éppen minket táplál Igéjével. Jeruzsálemben lehetett több vak is
abban az időben, de Jézus mégis éppen ezt látta meg. Milyen nagy öröm, ha egyszer te is
megtapasztalod, hogy pont téged lát meg, hozzád szól, téged vigasztal, neked ígéri a
gyógyító kegyelmet.

Ennek a vakon születettnek a nevét sem tudjuk. Emberileg egy reménytelen eset, hi-
szen vakon született. Nem ismerjük sem az apját, sem az anyját, csak azt tudjuk, hogy
minden reggel elküldték: menj és koldulj! Koldult is... egy kis pénzt, egy kis szeretetet,
jó szót, biztatást, megértést. Milyen kiszolgáltatott, milyen megalázott sors a koldus
sors! De aki vakon született, az csak koldus lehetett. Éppen egy ilyen választott ki Jé-
zus, hogy nyilvánvalóvá tegye benne és általa Istennek dolgait. Tetszett Istennek, hogy
éppen őt válassza ki, hogy megmutassa rajta keresztül az ő dicsőségét (1Kor 1,27 s
köv.).

Minden esetben, mikor Jézus meglát és kézbe vesz egy életet, az az élet határozott
célú, betegségében gyógyulást nyer. A vakon születettből újjászületett lesz. Ez az
ember nem kiáltott mint Bartimeus: „Jézus, Dávidnak Fia, könyörül rajtam”, hanem
csendesesen ült, még kérni sem tudott, de Jézus szeretetből megállott mellette és látóvá
tette... *Ez a kegyelem!*

Milyen sokan élnek kiszolgáltatott koldus sorsban, valósággal rimánkodnak egy kis
szeretetért, megértésért, jó szóért, békességért, nyugalomért, látásért! De csak attól kap-
hatnak, aki Jézustól kapott ilyen ajándékot, másnak nincs miből adnia. Mennyei lelki kol-
dus van, aki úgy vágyik az alamizsna után, pedig Jézus, íme, milyen szeretettel osztja
ingyen kegyelmét.

III.

A tanítványok kezdenek érthetetlenkedni. Kezdi boncolgatni, hogy miért vak, de
Jézus azonnal megnyitja az ő szemüket és meggyógyítja a kételkedő tanítványok látását is.

Hogy mit tesz a meggyógyult? Alázatosan elfogadja a gyógyítást. Mi az én dolgom,
ha látóvá leszek? Csak annyi, hogy hálás szívvel elfogadjam Krisztus ajándékát.

Mitől gyógyult meg? A nyáltól? Nem! A sártól? Nem. A Siloám vizétől? Nem. Ha-
nem Jézus szeretetétől, akin keresztül Isten hatalma kiáradt. Mégis el kellett mennie a
Siloám tavához, mert aki gyógyulni akar, annak engedelmeskednie kell. Aki az Ige sza-
vának engedelmeskedik, annak megnyílnak a szemei. Más lesz! Alig lehet ráismerni!
Jézus szavára megtette ezt az utat oda és vissza. Ha okoskodik, magyarázkodik, szabó-
dik, kérdezősködik és nem engedelmeskedik, akkor ott marad vakon, de ha az Igének
engedelmeskedünk, mindig csoda történik. Visszajöhetünk – látva.

IV.

Csodálatos dolog kiszabadulni a lélek vakságából és látni. Nemrég egy szülő aggód-
va jött hozzám és kérte segítségemet, mert szeretett gyermekük furcsa változáson ment
keresztül. Elkezdte olvasni a Bibliát, reggel-este imádkozik, rendszeresen jár a templomba,

az IKE-összejövetelekre, számukra érthetetlen ez a túlzás. Őszintén féltik gyermekük egészségét, panaszolta az aggódó anya, aki nagynéha el szokott jönni a templomba. A legfurcsább, hogy jobban tanul, szófogadóbb, illedelmesebb, mindig jókedvű, még a barátai is mások, mint akik eddig voltak. „És mit mond a gyermek...?” – kérdeztem nagy együttérzéssel. „Csak annyit, hogy eddig sötétségben élt és most megtalálta a világosságát.”

Való igaz, akik vakságban élnek úgy gondolják, hogy a látók élete az abnormális. H.G. Wells a *Vakok országa* című novellájában egy ilyen esetet ír le. Valahol az Andok hegységben egy vulkáni kitörés és hegycsuszamlás elzárt egy mély völgyet, ahol egy kis népcsoport élt, akik nem tudtak onnan kijönni. Helyzetüket nehezítette, hogy valamilyen betegség következtében elvesztették a szemük világát. Gyermekeik már vakon születtek, lassan alkalmazkodtak a helyzethez és kialakították a maguk világát. Több évszázadon át éltek így, mikor egy alpinista közéjük zuhant, aki elhatározta, hogy kiemeli őket ebből a beszűkült világból. Kezdett nekik a látásról beszélni. Bármit mondott, nem értették. Mi az hogy látni? Ilyen nincs. Megvizsgálták, s megállapították: az a baja az alpinistának, hogy szeme van, amit ki kell operálni, s akkor olyan lesz, mint ők. Szomorú valóság, aki „elvakult”, mást is csak vakon tud elfogadni.

Jézus Krisztus úgy jelent meg közöttünk, bűnben, sötétben élő emberek közt, mint az a látó alpinista, hogy megmutassa az ő világának szépségét s minket csodálatos gyógyításával látóvá tegyen. Tőlünk függ, elfogadjuk-e vagy sem ezt a kegyelmet! Ezért fogadd el az ő kegyelmét, és láss! Ámen.

Orbán János

Marosújtár

Gyógyítson meg téged a te hited!

Alapige: Máté 9,27–30a

Bibliáolvasás: Jelenések 3,1–6

Az ige azzal kezdődik: és mikor Jézus továbbment onnét. Honnét ment tovább Jézus? A Jairus házatól, akinek a leányát feltámasztotta. Jézus nem maradt ott, hogy az emberek magasztalását élvezze. Ő nem azért jött, hogy a maga dicsőségét keresse.

Hogy Jézus továbbment, ez arra figyelmeztet, hogy használjuk fel az alkalmat a vele való kapcsolat felvételére. A Szentírás arra tanít, hogy áron is megvegyétek az alkalmat. Nehogy későn ébredjünk rá arra, hogy szükségünk van Jézusra. Hiába van a vonatjegy a zsebünkben, ha csak egy perccel is később érkezünk az állomásra, a vonat már elment. Ne halogasd a Jézus követését. Nem elég arra hivatkoznod, hogy megkeresztelték, református vagy. Élj ezzel az isteni kegyelmi ajándékkal. Ha valaki kap ajándékba egy könyvet, de nem olvassa el, sőt bele se néz, semmi haszna abból.

A két vak élt a lehetőséggel. Számodra ez figyelmeztetés, hogy „kövesd a Jézust, kövesd még ma”. Hogy éppen a leányka feltámasztása indította őket a Jézus követésére? Lehet. Az is lehet, hogy már korábban hallottak Jézusról és ez a csoda megerősítette bennük a Jézusba vetett reménységüket. Úgy is mondhatjuk, hogy vakon követték Jézust. Ez testileg így igaz, de lehet tartalma szerint is, teljes ráhagyakozással, semmi egyébbel nem törődve, a nem emberi lehetőségekkel számolva, sőt minden emberi lehetlenség látszata ellenére, a Jézus emberfeletti, isteni segítségében bízva. De amikor azt mondom, hogy vakon követték, ez azt is jelenti, hogy nem a szemük, hanem a hittük vezette.

Vaknak lenni igen nagy testi nyomorúság, de ugyanakkor megvannak a lelki visszahatásai is. Valóban sötét állapot, elkeserítő, és mégis követték Jézust. A halott leánya feltámasztása megerősítette bennük azt a meggyőződést, hogy Jézus ott is tud segíteni, ahol minden elveszettnek látszik. Felébredt vagy éppen határozottá lett bennük: Jézus képes minket is meggyógyítani! Ezzel a reménységgel, ezzel a bizalommal, ezzel a hittel közeledtek Jézushoz.

Te fordultál-e valaha Jézushoz, és milyen lelkülettel? Meglehetnek neked is a bajaid, betegséged, megpróbáltatásaid – kinek nincsenek? Gondoltál-e arra, hogy magadat – úgy, ahogy vagy – Jézusra bízod? Nem bizonytalankodva, nem kételkedéssel, hanem Jézusba vetett hittel.

Hogy követték őt a vakok? Kiáltozva és ezt mondva: Könyörülj rajtunk, Dávidnak fia! Mi volt ez a kiáltozás? Hangos imádkozás, nyilvános imádkozás. De nem olyan „utcasarki”, mint a farizeusoké, akiknek csak az volt a fontos, hogy az emberek lássák. Ezek a vakok úgy kiáltoztak, hogy Jézus hallja meg, Jézus figyeljen rájuk. A Jézus figyelmét igyekeztek magukra vonni, nem az embereket.

Te kiáltottál-e már így valaha: Jézus, tekints reám, lásd meg az én nyomorúságomat, elesettségemet, betegséget és könyörülj rajtam! A könyörülj azt jelenti, essen meg rajtunk a szíved. A Kátéból annak idején így tanultuk: „Szükségünket és nyomorúságunkat teljes valójában megismerjük.” A könyörülj azt jelenti: Jézus, rajtam csak te segíthetsz, de te segíthetsz! Jézusnál ne csak próbálkozz. Jézusban bízz, Jézusban higgy! Mondjam úgy, mint azok a vakok: Jézusban vakon higgy!

Ahogy az a két vak kiáltott, ahogy Jézust megszólította: „Dávidnak fia”, abban benne volt, hogy őt az Isten által küldött Messiásnak tekintik. Annak, akiről Ézsaiás úgy profétált, hogy amikor az eljön, a vakok szemei megnyílnak. Itt van ő és általa az áldott lehetőség a látásra! Jézusban egy rendkívüli lehetőséget kínált fel Isten számukra! Észrevetted-e, hogy te is élhetsz ezzel a lehetőséggel?

De vajon meghallgat-e, törődik-e velünk Jézus? Mert a történetből az tűnik ki, mint-ha számba se venné a két vakot. Jézus megy tovább. Tehát Jézus nem áll meg, nem foglalkozik azonnal a vakokkal. Ne gondold, hogy ha te bajba jutsz, csak egyet kiáltasz, egyszer elmondasz egy imádságot és azonnal megoldódik minden. Jézus megvárakoztat, hogy közben időd legyen számba venni önmagadat. Jézus próbára teszi a hozzá való ragaszkodásodat. Van-e benned kitartás a Jézus követésére?

Az ige úgy folytatódik: mikor pedig beméne a házba, odamenének hozzá a vakok. Az a ház a Péter apostol háza lehetett, mert Jézus Kapernaumban a Péter házában szokott volt megszállani. Nem erőltetett, ha azt mondom, hogy az a ház, ahova Jézus bemegy, általa megszentelt ház lesz, így is mondhatom: Isten háza lesz. Isten háza a templom itt, most nekünk. A világból, a mindennapi élet zűrzavarából ide kövesd Jézust. Jézus előtted jött be a templomba. Jézus itt vár reád. Gyertek a templomba Jézushoz! – ezt is jelenti az ige. Minden gyülekezetben vannak kívülmaradók, akik a templomon kívül szeretnék élvezni az Úr segítségét, de a templomba jönni nem akarnak. Az ajtón kívül nem lehet Jézussal bensőséges közösségre jutni. Pedig a vaknak, a bűnös embernek szüksége van Jézusra. Hiába áll meg valaki a kórház folyósóján, ha nem megy be az orvos rendelőjébe. A kint ácsorgásból nem lesz gyógyulás. Sajnos, vannak ilyen, a templomon kívül ácsorgó, a templom küszöbét soha át nem lépő úgynevezett „reformátusok”.

Amikor a vakok bementek a házba Jézus után, ott állt velük szóba Jézus. Jézus a házban, az Isten házában, a templomban akar veled szóba állni. A vakoktól azt kérdezte: hiszitek-e, hogy én azt megcselekedhetem? Ebben a kérdésben benne van az, hogy én nagyon is jól hallottalak eddig titeket; azt is tudom, miért kiáltoztatok hozzám. Isten

tehát mindig hallja a hozzá kiáltók szavát. Azt is tudja, hogy te mit kértél, mit kérsz tőle. De jó felfigyelni a Jézus kérdésére: hiszitek-e, hogy én ezt megcselekedhetem?

Amikor valaki elmegy az orvoshoz, az azt kérdezi: hol fáj, mik a tünetek? Jézus nem a testi állapotokról kérdezte meg a vakokat. Jézus a hitük felől kérdezte meg őket. Jézus ezt a kérdést teszi fel neked is, amikor a magad betegségével, nyomorúságával közeledsz hozzá. Jézus tőled is megkérdezi: hiszed-e, hogy ő segíthet rajtad? A kérdés lényege ez: te hiszel-e Jézusban? Komoly figyelmeztetés mindnyájunk számára a vakok felelete. Nem bizonytalankodva, nem tévovázva, hanem azonnal és határozottan feleltek: Igen, Uram! Tudsz-e te ilyen határozottan felelni az Úrnak? A vakok felelete azt jelentette, hogy ők teljesen Jézusra bízta magukat, az ő kezébe tették le életüket. Te megtetted-e már ezt?

Azok a vakok először belső világosságot nyertek. A léleknek, a hitnek a világosságát. Ennek lett a következménye, hogy „megnyilatkoznak azoknak szemei”. A hitük eredményezte a gyógyulásukat. A Jézusba vetett hited nélkül hogyan várhatod, hogy Jézus belenyúljon életedbe, változtasson külső állapotodon? Ha őt hittel kéred, nem utasít el! Jézus kész segíteni rajtad is. Ez az ige arra is megtanít, hogy Jézus nem érzéketlen az ember testi nyomorúságai iránt. De ő nem azért jött, hogy „csak” gyógyítson, hanem, hogy üdvözítsen. Azok a vakok először hittek Jézusban. Szabadítójukként, üdvözítőjük-ként fogadták el őt. Ennek lett a következménye az ő csodálatos gyógyulásuk.

Amikor Jézus illette az ő szemeiket, ezzel külsőleg is kifejezte azt, hogy kész látóvá tenni őket. De jól figyeljük meg, hogy amikor megérintette a szemüket, akkor azt mondta: Legyen néktek a ti hitetek szerint! A szemük megérintése azt jelentette, hogy Jézus a maga erejét, isteni hatalmát árasztja beléjük, ha van hitük ennek befogadására. Azoknak a vakoknak volt hitük. És megtörtént a csoda: „És megnyilatkoznak azoknak szemei”. A Jézusban való hitnek valóban csodálatos következményei vannak!

Van itt egy lényeges kérdés. A „legyen néktek a ti hitetek szerint” azt jelenti, hogy Jézus a vakok kezébe tette le gyógyulásukat. Hát akkor mégsem Jézustól, hanem tőled függ, hogy életedben megtörténjék az annyira óhajtott változás? Úgy fogalmazhatok, hogy Jézus rólatok, de nem nélkületek dönt felőletek.

Sokan keseregnek, panaszkodnak, vagy éppen szembefordulnak Istennel, mintegy felelősségre vonva őt: miért ilyen az életem? Az ige alapján engedd, hogy megkérdezzem: vajon nem azért-e, mert ilyen a hited? Vajon nem a te kishitűséged az oka, hogy abban az állapotban, olyan helyzetben vagy, amilyenben vagy? Vajon a te fogyatékos életed nem a te fogyatékos hited kifejezője-e? Mennyiben függ tőled a te életed? Amilyen hittel Krisztusra bízod magad.

Szombati Szabó Istvánnak van egy gyönyörű verse. A címe: *Jób*. A bibliai Jób történetét foglalja röviden össze. Ebből a versből idézek néhány sort:

„Elveszett minden: vagyon, múlt, öröm,
Vígtség, dicsőség, jövő, gyermek, élet.
Csak én maradtam s bánatom, hogy élek.

...

A boldog voltból csak jajszóm enyém,
S egy koldusbot tán, mit ha felveszek,
Botorkálva a sírig elvezet.”

Mindezek ellenére a költő így folytatja:

„Hiszek gyógyulást, Istent, jót, jövőt.
S kínban, sebekben nem volt senki szebb –
Mert én, gyötört Jób, megvert Jób: hiszek.

Mi a te bajod? Mi a te betegséged? Gyógyítson meg téged a te hited! Ámen.

id. Szatmári Elemér

Kőröstárkány

Szenvedni kell Krisztusnak

Alapige: Máté 16,21

Bibliolvasás: Máté 16,13–23

Ezeket a heteket, amelyek megelőzik a feltámadás ünnepét, és amit nagybőjti időnek nevezünk, arra használja a keresztyén egyház, hogy Jézus szenvedéseire emlékezzen és emlékeztessen. A szenvedő Messiásról szólnak az igehirdetések. Isten Fiáról, aki éretünk és helyettünk Isten ítéletét magára vette és „rólunk minden kárhozatást elvett”. Számunkra mindez már megszokott és természetes. Talán az lenne a szokatlan, és akkor kapnánk fel a fejünket, ha egyszer a lelkipásztor valami másról beszélne ezekben a hetekben.

Most azonban lélekben menjünk vissza az időben oda, Cézarea Filippi környékére, ahol Jézus tartózkodik tanítványával együtt. Amikor Mesterük megkérdezi a tanítványokat: „engemet, embernek Fiát kinek mondanak az emberek?” – az Ószövetség nagy alakjai és Keresztelő János neve után hangzik Péter vallomása: „Te vagy a Krisztus, az élő Istennek Fia!” Tudják a tanítványok és talán még büszkéek is arra, hogy az ő Mesterük nem akarja. Még akik nem ismerik annyira, mint ők, azok az emberek is a választott nép nagyjainak megtestesülését látják benne, de íme, még ezeknek is felette van: ő Isten Fia!

Ebben a helyzetben, ilyen emelkedett lelki állapotban jelenti be Jézus, hogy neki Jeruzsálembe kell mennie. Sokat fog szenvedni, megölik és harmadnapon fel fog támadni. Képzeljük magunkat a tanítványok helyébe. Mint derült égből a villámcsapás, úgy érte őket ez a bejelentés. Hogyan? A legnagyobbak, az Isten Fiának kell szenvednie és megöletnie? Ez lehetetlen! A legtermészetesebb emberi magatartás a Péteré, aki azt mondja: „Mentsen Isten, Uram! Nem eshetik ez meg veled.”

Bizony itt is igazolódik a prófétai Ige: „az én gondolataim, nem a ti gondolataitok!” Az a rövid szócska „kell”, itt isteni tervek valóra válását, isteni akarat beteljesedését jelenti. Nem emberek határozzák meg Jézus életútjának irányát, hanem ő kezdettől a mennyei Atya akaratának engedelmeskedik, azt tölti be.

A mi Urunk Jézus Krisztus egész életét meghatározza ez a „kell”. Tizenkét éves korában, amikor Jeruzsálemben elmarad a szüleitől, és azok a templomban találják rá, irántuk való engedetlenségét ezzel indokolja: „Nékem azokban kell foglalatossá lennem, amelyek az én Atyámnak dolgai.” Tehát már akkor tudja, hogy ez a „kell” határozza meg az ő egész életét és küldetését. Ott van ez a „kell” kimondatlanul is, amikor János nem akarja megkeresztelni a Jordánban, Jézus mégis beáll a sorba és így vállal közösséget a bűnösökkel. Tudja, hogy nem sok ideje van itt a földi életben, ezért mondja: „nékem munkálkodnom kell, amíg nappal van”. Amikor pedig megkérdezik tőle: mikor jön el a világ vége? – azt feleli: Ne tévelyegjete! Előbb az egész világon hirdettetnie

kell az evangéliumnak. Vagy amikor meglátja Zákeust az eperfügefán, így szól hozzá: „Ma nekem a te házadnál kell maradnom.”

Mindenfelé ez a „kell” jelenik meg Jézus mondásaiban. Szent elkötelezettség ez, amelynek vállalásával és teljesítésével járja végig földi élete útját.

Mit jelentett ez a „kell” az ő életében? Nem a kikerülhetetlen végzetet. Nem a sorssal szembeni tehetetlenséget. Ő nem kiszolgáltatott a nálánál erősebb hatalmaknak, hanem a mennyei Atya akaratát fogadta el és azt teljesíti maradéktalanul. Nekem ezt kell cselekednem! Nekem szenvednem kell! A mennyei Atya már eleve eltervezte az ember megváltását, és ennek ez az egyetlen lehetősége, hogy az igaznak és szentnek szenvednie kell a világ bűnéért és meg kell halnia, hogy a bűnös ember kegyelmet nyerjen.

Ebben az isteni „kell”-ben Isten szeretete, megváltó akarata szólal meg. Úgy tekintünk hát Megváltónkra, mint aki gyermekkorától megértette, elfogadta és lépésről lépésre követte, mindhalálig követte, amerre Isten akarata vezette őt. Megértette és elfogadta, hogy Isten a keresztre felé vezeti őt. Megértette, hogy kell a kereszten szenvedése és kell az átkos halál, melynek terhe rajtunk volt, mert ezt a terhet csak így veheti le rólunk.

De lesz folytatás! Ez a folytatás is beletartozik az isteni „kell”-be. Mert kell, hogy halottaiból harmadnapon feltámadjon.

Jézus Krisztus megértette, elfogadta és véghezvitte Isten akaratát. A „kell” betöltése az ő számára nem a kikerülhetetlen kényszer iránti engedelmesség, hanem szeretetből vállalt szolgálat. Isten irántunk való mentő szeretete lett ebben nyilvánvaló. Jusson eszedbe a jól ismert, csodálatos Ige: „Úgy szerette Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hiszen öbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.” Isten nem olcsó szeretettel szeret minket. Az ő szeretete korlátlan és határtalan irántunk. A számunkra „ingyen kegyelem”, mennyei Atyánknak ilyen sokba került: szerelmes Fiának feláldozásába. Isten irántunk való szeretetének teljességét a gólgotai kereszten bizonyítja.

Amikor most, a böjti ígéretések tükrében a szenvedő Krisztus arcába nézünk, gondoljuk meg: ennyire szeret minket a mi Istenünk. Ugyanakkor a Krisztus keresztre legyen kérdőjellel számunkra: mi, mennyire szeretjük őt? Istennek ez a nagy szeretete szeretetre kell hogy indítson bennünket is. Krisztushoz tartozásunknak, tanítványságunknak is ez az ismertető jele, a szeretet. „Arról ismerik meg az emberek, hogy az én tanítványaim vagytok, ha egymást szeretni fogjátok.”

Emberi gyarlóságunk következményeként, vajon ki az, akit ne kísértett volna a gondolat: ha Krisztus szenvedett és meghalt helyettünk, érettünk, miért van a világban ma is szenvedés és halál? S különösen: miért kell szenvedjen az, aki hisz Jézus váltságahalálában, engesztelő áldozatában?

Azt még megértjük, elfogadjuk, hogy Isten megbünteti azt, aki semmibe veszi az ő akaratát, nem ismeri el, nem fogadja el mindenkifelelt való hatalmát. Az ilyen szenvedjen, hordozza Isten büntetését! De mi, akik Isten gyermekei, hitben élő választottai vagyunk, nekünk miért kell szenvednünk?

A tanítvány nem különb a Mesterénél. A mi szenvedésünk és halálunk nem megfizetés a bűneinkért. Minél közelebb van valaki Istenhez, annál inkább sérti őt, fájdalmat okoz neki mindaz, ami napjainkban is e világban zajlik. Ami az egyik embernek megszokott és természetes, az Isten gyermekeinek szenvedést okoz. Állat a macska is, meg a disznó is. Viszont ugyanaz a pocsolya a disznónak élvezet, ha megfürödhet benne, a macska pedig irtózik tőle. Ha csak a talpával érinti is, tisztálkodni kezd utána. Így vannak az emberek is. Ugyanaz a dolog az egyiknek jól esik, élvezet, a másik szenved miatta. Az Isten közelében élő ember észrevesz minden bűnt és azok szenvedést okoznak neki.

Ott van tehát a szenvedéssel kapcsolatos „kell” a mi életünkben is. Nem kerülnek el a fájdalmak, próbák, nyomorúságok. De tudjuk, hogy „a mi pillanatnyi könnyű szenvedésünk igen-igen nagy örök dicsőséget szerez nekünk”. Isten, a mi mennyei Atyánk, a szenvedések által nevelni, tanítani akar minket. Ahogy a szőlőt vagy a gyümölcsfát metszeni, tisztogatni kell, úgy tisztogat bennünket is mennyei Atyánk, hogy jó gyümölcsöket teremjünk: a Lélek gyümölcseit embertársaink javára, Isten dicsőségére.

Krisztus szenvedése, váltságshalála érettünk, helyettünk, a mi üdvösségünkért ment végbe. Mi a szenvedések próbáiban válunk Istennek engedelmes eszközeivé az emberek boldogítására, a bajban levők megsegítésére, országának építésére. Ámen.

Prédikációvázlatok böjtfő nagyhetére*

Kabai Ferenc

Szamosújvár

1. Én elaludtam

Alapige: Énekek éneke 5,2

Bocsássanak meg, kedves fiai, drága testvéreim, én elaludtam. Az úgy volt, hogy engem egy órája ebbe a nagy gótikus terembe beengedtek. Azt mondták várjak, mert jönnek önök és tartsam meg itt az istentiszteletet. Arra emlékszem, megnéztem az óram és leültem erre a székre. Csend volt, a szolgálatos tiszt teljesen meglepedkezett rólam, engem pedig elfogott a buzgóság, fáradt voltam, elaludtam. Aztán körülöttem minden éledni kezdett. Olyan nagy volt itt a sürgés-forgás. Megelevenedett a történelem. Jött György barát, mint Várad püspöke, papoktól és hivatalnokoktól kísérve, jött Dobó István, maga mögött tudva azt a dicsőséget, amit Egerben a törökök ellen vívott. Mert sokan megfordultak ebben az ódon teremben. Szolgák és szabadok, urak és pornépek, még Rózsa Sándor is, a híres betyár, meg Jókai Mór, a nagy író. Aztán rengeteg gyermek, hancúrozva, de lelkükben mélységesen szomorúan, mert lelencház is volt itt. Majd gögös verőlegények ütötték, kínozták népünk ártatlan fiait. Ők is jöttek és továtűntek. Volt, aki innen ment az Élet Urához, hiszen néhány lépésnyire itt lótték agyon Sas Kálmánt, a kiválóan képzett érmihályfalvi református lelkészt. Ártatlanul. Elaludtam, kínzó emlékek közt aludtam, a történelem továtűnő árnyai közt aludtam...

A börtönben alszik a világ. Foglyok vagyunk valamennyien. Álmaink, vágyaink foglyai. „Olyan szövetből vagyunk, mint álmaink, s kis életünk álomba van kerítve.” (Shakespeare) Nem rossz dolog az alvás, szükséges az ember számára. Amikor Isten társsal ajándékozta meg Ádámot, mély álmot bocsátott reá. A teremtő Isten álmában meglátogatta az első embert. Ábrahámmal is hasonló történt: „mély álmom lépé meg”. Mennyi nyugtalanság, félelem, rémület lehetett a lelkében! Beszél az Írás a Jákób alvására is, amikor követ tett a feje alá és úgy aludt el. Józsefnek, a Biblia másik személyiségének ifjúkorában voltak álmai. Nagyra török és merészek. A tanítványok is elaludtak. Ott, Jézus közelében. Egy 20. századi tanítvány, Dsida Jenő átéli titokzatos módon ezt egy vasúti állomáson, várva a csatlakozásra.

„Körtülnéztem: szerettem volna néhány
szót váltani jó, meghitt emberekkel,
de nyirkos éj volt és hideg sötét volt,
Péter aludt, János aludt, Jakab
aludt, Máté aludt és mind aludtak...
Kövér cseppek indultak homlokomról
s végigcsurogtak gyűrött arcomon.”

(Nagycsütörtök)

Bocsássanak meg fiai a bensőmből fakadó megindultságért. Emlékezzünk csak, néhány éve együtt énekeltük *A nagy mélységből szüntelen* kezdetű éneket. Kezünkben az énekeskönyvvvel könnyeink közt sírva zokogtuk el mind imádság gyanánt. Utána valaki hangosan megjegyezte: „na, ezt jól megcsinálta velünk”. És ide szeretnék dadogva,

* Elhangoztak a szamosújvári börtönben.

tapogatózva valahogy eljutni. Itt vagyunk Isten színe előtt. Jákób, amikor felébredt álmából, ezt mondta: „Bizonyára az Úr van e helyen, és én nem tudtam. Megrémüle annak okáért és monda: Mily rettenetes ez a hely; nem egyéb ez, hanem Istennek háza, és az égnek kapuja” (1Móz 28,16–17). Ebben a nehéz helyzetben a szörnyűségek között az Ige olyan sokat mond: „*aludtam, de szívem ébren volt*”. Fiatalként kerültek ide, ezért a megszólítás: fiaim, testvéreim. Istennek titokzatos terve van veletek, velünk, minden emberrel. Lelketekben el akarja hozni a tavaszt, hogy virágozzatok és vigyázzatok, legyetek ezután éberek, mert nagy, szent dolgok történnek velünk, ha az élő Isten szól. Amen.

2. Én zörgetek

Alapige: Énekek éneke 5,2

Amikor itt járt a földön Isten Fia az Úr Jézus Krisztus és a názáreti zsinagógában szólásra emelkedett „mindenek szemei ő reá valának függesztve” (Lk 4,20). Most mi így nem látjuk őt test szerint, de a hirdetett ige és a közöttünk levő Szentlélek által velünk van. Ez egy rendkívüli dolog. Jézus közeledik hozzánk, aki kopog és kegyelmével zörget. Így fejezte ezt ki egy régen élt himnuszköltő, Clairvauxi Bernát:

„Jézus, édes emlékezet,
Te adsz szívünknek örömet.
Sem méz, sem semmi nem lehet
jelenlétednél édesebb.”

Alkalomról alkalomra ezen a héten ezt az örömteljes valót éljük át. Ez nem valami képzelgés. Ez valóság. Jézus Krisztusnak hatalma van mennyen és a földön. Most kopog. Úgy jön, mint a vőlegény a menyasszonyhoz: égő vágyakozással. Együtt akar lenni velünk. „Ő, éreztétek és lássátok meg, hogy jó az Úr, boldog, aki benne bízik!” (Zsolt 34,9). Gyermekkoromban, a háború után kibeszélhetetlen nyomorban éltünk. Kemény hideg telek voltak. Nem volt fánk, sem szenünk, amivel fűsünk. Ruházatunk is igen silány volt. Közben rengeteget éhezünk. Ezek az emlékek nagyon ritkán tolulnak fel. Amire szeretettel emlékszem és ami megfogott: a Jézusra talált emberek öröme. Ezt szeretném átadni. Kevés erre a szó. A hidegnél, a nélkülözésnél, a mellőzésnél, a kivertségnél, az árvaságnál, a szenvedésnél erősebb egy halleluja ének szava. Itt, a bensőmben hallom: „Én zörgetek, kegyelmed idején. Az ajtón gyermekem, Boldog ki hallja szóm, siet felém, S szívet nyitand nekem. Óvéle együtt vacsorálok, Az igével melléje állok, Előtte feltáruznak az egek, én zörgetek, én zörgetek.” (237) A mi Urunk nemcsak zörget, hanem meg is szólal: „Nyisd meg nékem, én húgom, én mátkám.” Megszólítottak vagyunk! Sokféle módon szólít minket. Érdemes lenne most megállni, elhallgatni, elcsendesedni. Aztán engedni ki-ki mondja el: érezte-e már, hogy őt valaki szólítja? Úgy, mint a múltkor, mikor is egyik testvérünk elmondotta miképpen szabadította meg Isten őt a pohártól, amely erre a szomorú helyre juttatta.

Börtönné vált a világ. A durva, harsány, szitkos szavak mintha győzedelmeskedve átvették volna az egész emberiség irányítását. Az alapigétől hajtsunk most néhány lapot a Bibliában, az Ézsaiás próféta könyve 43. fejezetéből olvassuk: „Ne félj, mert megváltottalak, neveden hívtalak téged, enyém vagy!” Valaki így szólít és csakis így. Néki hatalma van a mi életünkben, engedjük hadd szólítson, hívjon, mint lelkünk drága vőlegénye. Meg akar bennünket menteni, új útra indítani. Önmagával óhajt megajándékozni! Amen.

3. Én galambom, én tökéletesem

Alapige: Énekek éneke 5,2

Sokan nőttek fel árván, mostoha körülmények között, és lehet soha nem mondta senki: „Szeretlek!” Ebben a városban még van egy ilyen szomorú intézet – az árvaház. A múltkoriban felkerestük. Odajött hozzám az egyik gyermek és ezt súgta: „vegyél fel!” Akkor egymás után több gyermeket felemeltem, magamhoz öleltem őket. Ezek a gyermekek olyan boldogok voltak. „Vegyél fel, ölelj át, valaki engem is szeressen” – ez mind természetes emberi óhaj, vágy, érzés. Van, aki ezt soha senkitől nem kapja meg egy életen át. Nem újkeletű dolog. A bibliai időben is megtörtént hasonló: „Ha atyám és anyám elhagynának is, az Úr magához vesz” (Zsolt 27,10). Mintegy fokozódik Urunk szavainak szentséges igazsága, feltárulkozik hozzánk való szerelmének makulátlan tisztasága: „én galambom, én tökéletesem”. Mondott-e már valaki ilyet, hasonlót tenéked? „Én galambom”, jusson eszünkbe erről mindig Urunk szeretete. Az ószövetség idején egyetlen madár volt, amelyet a zsidók áldozatul a templomban bemutatnak. Kedvelt kép ez a Bibliában. Ott, a Szentföldön így nevezte a szerelmes férfi kedvesét. Aztán arra is gondolhatunk, amikor Jézus megkeresztelkedett és kijött a Jordán vizéből Isten Lelke galambként őreá szállt.

Ezt is mondja most: „én tökéletesem”. Ezzé akar tenni, ennek lát. Ábrahámot a gyermektelen idős férfit népek atyjának látta. Pétert a habozó, ingatag lelkű tanítványt kösziklának. Másnak látnak bennünk a mennyben, mint mi egymást itt alant a földön. A ti viszonyaitok között mindenkinek megvan a maga dossziéja. Benne van, ki miért, meddig van itt. Egy szó senki iratsomójában sem található: „tökéletes”. Se kint, se bent. A mérce túl magas. „Ímé az ő szolgáltaiban sem bízhatik és az ő angyalaiban is talál hibát” (Jób 4,18) a Jób könyve szerint Isten. Mégis mondja: én tökéletesem. Más fordítás szerint gyönyörűségem, gyöngyöm. Itt valami nagy értékről van szó. Az emberről. A bennünk levő adottságok felszínre kell törjenek az Úr dicsőségére. Ez az Isten akarata és vágya. Ez kell indítsa, serkentsen. Több vagy, mint akinek látszol és más lehetsz. Kedves vagy, galamb vagy, tökéletes vagy. Ez a mintakép, a prototípus. Jaj nekünk, ha mi rendítjük össze vagy romboljuk szét. Szürkék, senkik, lenézettek, elveszettek, megbélyegzettek vagyunk Urunk nélkül. Senki más nincs irgalommal hozzánk. Mert az emberek lenéznek, megvetnek, elhagynak. Ő, az Úr felemel, sokra tart. Láttatja velünk mivé kell lennünk. Hagyjuk hátunk megett eddigi énjünket és az Ige, Urunk szava vezessen. Ámen.

4. Az én fejem megrakódott harmattal

Alapige: Énekek éneke 5,2

Aki most bebocsátást kér, hosszú utat tett meg érettünk. Otthagyta dicső mennyei otthonát. Képtelenek vagyunk felfogni ezt. Nincs emberi szó, amely kifejezhetné, mit tett érettünk az Úr Jézus Krisztus. Pál apostol ezt írja: „...önmagát megüresíté, szolgai formát vévén föl, emberekhez hasonlóvá lévén” (Fil 2,7). Így lássuk őt most. Legyen bennünk látás. Mi a különböző ábrázolások alapján az Urat mindig glóriával a feje fölött szoktuk látni. Ez a kép egészen más. Az én lelkem Ura, a nehéz éjszakai út után megfáradtan érkezik. Hosszú utat tett meg érettünk. Köszönjük meg, akiket felhasznált, hogy róla szóljanak. Milyen tüsszel, sietve viszi Pál apostol az evangéliumot és sokszor kevés sikerrel. Mennyit fáradoztak népünk legjobbjai, hogy a jó hír, az egyetlen fontos hír terjedjen, ne legyünk Krisztus nélküliek, elárvultak, bánatosak, csődbe jutott életű embe-

rek, akik számára nincs már kiút, mert zsákutcába torkollott életük. Dévai Bíró Mátyást úgy jegyezték a krakkói egyetemen, mint elveszett embert. Kortársai némelyike annak látta. Alaposan tévedtek. Ő az, aki népünknek aranynál drágább kincset hagyott. Magyarul prédikált egy nehéz, kilátástalan korban. Nyelvtankönyvet írt, hogy népünk gyermekei tanuljanak meg írni és olvasni. „Tanulják meg a Krisztust és az ő hitét.” Többször börtönt szenvedett ezért. Méltatlan fogsága között vezeti el a tömlöc sötét cellájában társát, a király kovácsát a Királyok Királyához, Krisztushoz, aki ott volt velük. Ezek között a falak közt is az elmúlt időben Krisztus drága eszközeiként sokan tettek tanúbizonyságot a megtestesült Szeretetről. Az éjszaka harmatjával jön hozzánk az Úr Jézus Krisztus. Nem küldi angyalait, fényes heroldjait. Személyesen jön. Vegyük ezt egy nekünk szóló kiváltságnak. Ámen.

5. Felelék én

Alapige: Énekek éneke 5,2–3

Szólanom kell, én is felelek. Megadja a lehetőséget. Még nem engedtem be. Miért ez a nagy vonakodás? Minden és mindenki kell, csak ő nem. Annyi bennünk az óhaj, a vágy, s minden nélküle. Kinn van Jézus. Ismerem, tudom kicsoda, csak éppen nem engedem be. Annyi ragyogó kifogást talál az ember és mindig újat. Most is van mire hivatkoznom: „Levettem ruhámat, hogy-hogy öltözhetném fel?” Valamikor ünneplőbe öltözve mentem Krisztus zászlaja alatt és fogadást tettem. Akár élek, akár halok, az Úré vagyok. Hol van az ünnepi ruha? A lélek köntöse, a nekibuzdulás, a pirosposzsgás arc, a ragyogó gyermeki tekintet, az első úrvacsorázás tétova mozdulata, na most mi lesz? Hát semmi se lett? Mi történt lelki ruhánkkal? Pőrék vagyunk és szájalomra méltók. Mennyi hamis, álságos ürügy. „Megmostam lábaimat, hogyan piszkolhatnám be?” (új fordítás). A makulátlan tisztaságú előtt én lábam tisztaságát féltem? Látszólag utálkozom a szennytől és jaj, maga a förtelem vagyok? Édes anyanyelvemtől kezdve magam körül mindent berondítok. Mennyi hamisság van bennem. A bűnről ma nem is merünk beszélni, mert ezt a szót nem szívleli a mai ember. Még évekkel ezelőtt villamoson mesélte egy idős hölgy: „Kifordultam a templomból, mert a pap a bűnről beszélt. Minek néz engem? Én nem vagyok bűnös!” Még fennkölt gondolatainkat sem szeretjük a porba keverni. Régen még használták ezt a kifejezést: póriás, ami parasztost, földhöz ragadtat jelent. Ezt nem kedveljük. Valamiről a nagy mentegetőzésben elfeledkezünk: „mert por vagy te s ismét porrá leszesz” (1Móz 3,19). A múltkori találkozáskor egy fiatalember sírt. A szolgálat végén odajött énhozzám és megkérdezte: ismerem-e? Ebben a kisvárosban élt, nagybátyja nevelte, aki megkért, beszéljek az akkor még legénykével és konfirmáljam meg. A vasútállomáson volt a tartózkodási helye. Odamentem hát utána. Akkor a fiúcska elszaladt előlem és hiába volt minden igyekezet. Tévedés ne essék, nem a konfirmáció ment meg ettől a helytől, hanem a biztos ismeret és a szívbeli bizodalom, amellyel én viszonyulok Jézus Krisztushoz. Valahol Tolsztoj írja naplójában, hogy olyan fontos a lelki döntés, a cselekvés ebben az életben, mint mikor a szomszéd szobában halálosan betegen fekszik a saját gyermekem. Most, azonnal meg kell tenni mindent megmentése érdekében.

A meggyőző szeretet-áradás folytatódik a vőlegény részéről, amikor az ajtó nyílásán benyújtja kezét. Megtalálja mindig a módját, hogy bárkivel ezt megtegye. Nem olyan masszív az az ajtó, a lélek ajtaja, mint gondoljuk. „Szívem szeme” (Lászlóffy Csaba) eddig semmit sem észlelt, nem fogta fel a nagy lehetőséget. Most lelkünk édes vőlegénye kezét szemlélhetjük, az átszegettét, az érettünk vérezőt. Egy magyarul 1636-ban

megjelent könyvben (*Praxis Pietatis*) ezt kérdi az emberi lélek: „Miért szegeztetéd két-felé szent karjaidat?” Krisztus felel: „Hogy tégedet, édes lelkemet, nagy szerelemmel magamhoz kapcsolhassalak.”

Volt egy csoport, a tanítványoké, akik valóságosan találkoztak Jézus Krisztussal. Mi most felhasználjuk az ígehirdetés nagy lehetőségét, hogy hirdessük őt. „Aki hisz az Isten Fiában, bizonyágtétele van önmagában.” (1Jn 5,10) Századunk nagy teológusa, Brunner Emil ezt így mondja el: „Jézus Krisztusnak hívják a világon azt az egyetlen »helyet«, ahol az ember megláthatja az Istent; és ha ott meglátjuk az Istent, magunkat is meglátjuk, úgy, ahogy különben nem láthatjuk magunkat: *igazságban*.” Meg kell induljon a lélek ezen. Ámen.

6. Felkelék én

Alapige: Énekek éneke 5,2-6

Jézus Krisztus megmondotta: „...mert nálam nélkül semmit sem cselekedhettek” (Jn 15,5). Ő indít, készlet az ajtónyitásra. Nagy ajtónyitás előtt állunk! Szabadok lesztek! Írva vagyon: „Ahol az Úrnak lelke, ott a szabadság.” (2Kor 3,17) Más emberként kell visszatérjétek otthonaitokba és a társadalomba. Ez a hely nem lehet számotokra szabad-egyetem, ahol tovább adjátok egymásnak azt, ami méltatlan hozzánk. Életeteknek ez a nagyon szomorú közjátéka legyen számotokra egy áldott lehetőség a Krisztusra találásra.

A továbbiakban azt mondja az Ige, hogy a kilincsen ott maradt a mirha a vőlegény után. Kellemes, enyhe illatú gyanta ez. „Nincsen-e balsamolaj Gileádban?” – kérdezi Jeremiás próféta. Mirhát hoztak a napkeleti bölcsek a megszületett Királynak, majd a keresztről levett testét ezzel balsamozták be. Az ajtón maradt mirha a vőlegény búcsújának tekinthető. Mert mindig marad valami jel életünk zárának reteszén. A vele való találkozás nem múlik el nyomtalanul. Évek óta hetente folyik az ígehirdetés szolgálata ezen a helyen. Himnünk kell ennek értelmében. Erre szükség van. Nem azért, hogy valahol egy rubrikával több legyen, amely nyomot hagy az itt végzett munkáról. Itt többről, rólunk van szó. Illatos a mirha, még mindig a vőlegény hódol. Emlékezz reá! Itt járt, veled volt.

„Ma, ha az ő szavát halljátok, meg ne keményítsétek a ti szíveiteket.” (Zsid 3,7-8) Ez nem riogatás. Megtörténhet, túl késő. Elszalasztódott életed legnagyobb lehetősége. Nem egy mozielőadásról késtél el, nem a meggazdagodás, az anyagi gyarapodás lehetőségét mulasztottad el. Eltávozott lelked Vőlegénye. Keresed, és nincs sehol. Nem találsz, pedig eddig itt volt. Még érzed a mirha kesernyés illatát. Valaki nálunk járt egy 460 esztendő ódon várban. Tele torokkal ordítjuk fájdalmunk, félelmünk és azt, hogy ránk szakadt a bús kilátástalanság.

Jöjj vissza Jézus! Jöjj vissza lelkünk hűséges Vőlegénye, mert nélküled elveszünk. És most hangzik a hívás az Úr szent asztalához: „Jöjjetek én hozzám mindnyájan, akik megfáradtatok és megterhelttetek, és én megnyugosztalak titeket.” (Mt 11,28) Köszönjük Úr Jézus Krisztus! Kérünk, fogadj el, bocsáss meg. Itt vagyunk, veled vagyunk. Di-csőség Néked! Ámen.

Böjtfő vasárnapjára

Balogh Béla

Kolozsvár

A Krisztus-titok, az ember gondolata és az Isten dolgai

Alapige: Márk 8,33

Bibliavetítés: Márk 8,27–34

Az evangélium egyik csúcspontját képezi a Jézusról szóló hitvallás. A tanítványok előtt feltett kérdésre: *Kinek mondanak engem az emberek?* Péter ekképpen felel: *Te vagy a Krisztus.* A vallástétel elhangzása után Jézus hallgatást parancsol tanítványainak: azt kéri, hogy ne szóljanak senki előtt e kijelentésről. Mindjárt ezután nyilvánosan szól a rá váró szenvedésről és kivégzésről. Ezzel együtt beszél Jézus arról is, hogy a harmadik napon fel fog támadni. Péter azonban mintha ezt nem hallaná. Tiltakozik a Jézusra váró veszedelmek miatt. De a Mester kemény szavakkal utasítja őt rendre: *Távozz tőlem, Sátán, mert nem gondolsz az Isten dolgaira, hanem az emberi dolgokra!*

Történetünk alapján három részre osztjuk a mai tanítást: Péter hitvallása (I.); Jézus szenvedéseinek előrevetítése és az „ember” tiltakozása (II.); Jézus hitvallása küldetése mellett (III.).

I.

Nem tudjuk megállapítani, hogy hány hónapja, vagy pedig hány éve jártak együtt a tanítványok Jézussal. De annyi bizonyos, hogy bőven volt alkalmuk arra, hogy megismerjék az ő isteni erejét. Kezdetben csak annyit tapasztaltak, hogy ellenállhatatlanul vonja őket magához. Később tanúi lehettek a gyógyításoknak. Nemegyszer maguk a tanítványok is részesei voltak addig soha nem látott eseményeknek. Így volt ez a tengeri vihar megszelídítésekor, vagy az öt kenyér megsokasítása alkalmával. Így érett lassan-lassan oda a helyzet, hogy Jézus meg merte kockáztatni a kérdést: *Mit gondoltok, kinek vélnek engem az emberek?*

A várt válasz nem érkezik azonnal. Előbb a találgatások jönnek: Lehet, hogy Keresztelő János támadt fel újra. De az is lehet, hogy a tüzes szekéren elragadott Illés jelent meg Jézusban. Ha nem éppenséggel ő, akkor valamelyik nagy hatású próféta a régiek közül.

A Mestert azonban nem annyira a sokaság vélekedése érdekli. Ennél fontosabb számára, hogy azok, akik kezdettől fogva vele voltak, kinek tartják őt. Ezért a tizenkettőnek teszi fel a kérdését: *Ti pedig kinek mondtok engem?*

– *Te vagy a Krisztus!* – feleli Péter. E hitvallás a leghatalmasabb állítás, amit földi személyről valaha elmondtak. E hitvallás olyan kijelentést hordoz, hogy szétfeszíti értelmünk korlátait. Mert gondoljuk csak meg: ilyen nem mondtak egyetlen gondolkodóról sem; hasonlót nem állítottak tudósról vagy államférfiről; ilyen nem kiáltottak ki egyetlen ún. „csillagról” sem, aki az emberiség történelmében jó vagy rossz szerepet töltött be.

„*Te vagy a Krisztus!*” A Máté evangéliumában e hitvallást kibővítve olvashatjuk: *Te vagy a Krisztus, az élő Istennek Fia!* Ez azt jelenti, hogy a Názáreti Jézus Isten korábbi üdvígéreteinek a megtestesítője.

A mai napon ebben a templomban felénk hangzik a kérdés. Külön-külön és együttesen is megkérdez bennünket Jézus: *Ti, Farkas utcai hívek, kinek mondtok engem?* Mert

akik ide jöttünk templomba, valamilyen alkalommal bizonyosan találkoztunk már ezzel a Jézussal és a kérdéssel. Lehet, hogy itt a templomban. De az is lehet, hogy a templomon kívül. Jézus Krisztus, aki a mennyből szállott alá a földre, mindenhova utána megy az elveszetteknek. Lehet, hogy valahova mélyre süllyedtél. Oda is alászállt, mint az elveszett bárány után. Lehet, hogy a reménytelenség mélységébe ment utánad. Lehet, hogy gyászodban kerestett meg. Sok más tanítvánnyal együtt te is hallhattad gyógyító szavát. Sok más békétlen emberrel együtt te is békességet nyerhettél általa.

Nem a Szentföldön ugyan, nem a Heródes Fülöp által megépített Cézáreában, de minden bizonnyal itt és most tőled is megkérdezi az Úr Jézus: *Szerinted ki vagyok én?*

Boldog ember vagy, ha felismerted, hogy ő az Isten Krisztusa. Beteljesedett az életed, ha azt tudod mondani: *Én tudom, hogy te nem egy újból testet öltött próféta vagy; tudom, hogy nem töprengő filozófus vagy; tudom, hogy nem népvezér vagy! Ellenben tudom, jól tudom, hogy halálba igyekvő életemnek te vagy a reménysége!*

A mai Igét hallva, azt kell kérnünk elsősorban a Mindenhatótól, hogy ültesse el szívünkbe is a Péter hitvallását, az Anyaszentegyház ősi hitvallását: *Te vagy a Krisztus! Te vagy e világnak, és te vagy személyes életemnek a Krisztusa.*

A Máté evangéliumában olvasható történetben Jézus boldognak mondja Pétert, amiért a Szentlélek kijelentette neki e titkot. Szívből kívánom, hogy e titok felismerése legyen nektek is a sajátotok, és szolgáljon ez a bizonyosság a ti boldogulásotokra, üdvösségetekre.

II.

A következőkben arról hallunk, hogy a Krisztus, a Messiás bejelentésével hogyan ütközik az ember-Péter gondolata.

Képzeljük el, testvéreim, hogy rólunk mondanak valami nagyot. (Azt, hogy milyen jó keresztyén vagyok; vagy milyen jószívű adakozó tudok lenni; vagy milyen példásan elindítottam a gyermekeimet; vagy milyen ragyogó háztartást vezetek.) Hogy meg tud vakítani a dicséret csillogása! Ha magasba emelik az embert, bizony beleszédül!

De mennyire más Jézus viszonyulása – még ebben is! Először is elnémitja a vallástevőt és társait. Péternek és a tanítványoknak megtiltja, hogy róla mint Krisztusról beszéljenek – legalábbis egyelőre. Másodszor pedig üres elbizakodás helyett, vagy kérdés helyett Jézus bejelenti szenvedéseit és halálát.

A hitvallás után kettős döbbenet, kettős megrázkódtatás következik. Jézus megtiltja, hogy felőle szóljanak. Ellenben nyilvánosan beszél arról, hogy rá szenvedés és halál vár!

Amilyen hallatlan tehát a Péter vallástétele, annyira hallatlan a bejelentés, amit Jézus hozzáfűz! Hát mi másért kellene eltitkolniuk a tanítványoknak a Mester Messiás-voltát, ha nem éppen amiatt, hogy kiszolgáltatottsága, szenvedése és halála ne okozzon botránkozást a Messiást váró embereknek!? Ember így nem szólhat, csakis a Krisztus beszélhet ekképpen! Az, akit Istenként mutat be a hitvallás, mindjárt tulajdon szenvedéséről nyilatkozik! Jézus kijelentése minden józanságnak ellene mond! Hát Isten szenvedhet?

Igen, úgy van: titokról lebben fel a fátyol: az Istenként megjelenő Messiás emberként szenved. Ez nem lehet emberi elgondolás!

A hús-vér ember, Péter személyében vitába száll az isteni szándékkal. A tanítvány győzködni kezdi Jézust. Nem állnak előttünk szavai, de sejthető, hogy rátámad Jézusra. A szenvedés elől emberi érvekkel kíván kitérni.

Mi is ismerjük ezeket a „józan érveket”: – De hiszen nekem nincs bűnöm! De hiszen nekem már az őseim is az Úrnak szolgáltak! De hát a másik (a szomszéd, a szülőm, a gyermekem) sokkal gonoszabb nálam! De hát ezek miatt nekem nem érdemes szenved-

nem! – Vagy pedig ilyen gondolatok lázítanak fel: – Hát épp most kellett ennek a bajnak bekövetkeznie?! Hát nem szenvedtem már épp eleget, bezzeg a másik?! Hát igazság ez!?

Testvéreim, ezek az ember gondolatai! Ó, hányszor uralkodnak el rajtunk is az ilyesfajta emberi indulatok-gondolatok!

Első hallásra jogosak ezek a kérdések. Ahogyan első hallásra a Péter tiltakozása is megalapozottnak tűnik. Csakhogy Isten Igéje átvilágítja a szívet. Átvilágította már Noé korában, és megállapította: „Az ember szívének gondolatja gonosz az ő ifjúságától fogva” (1Móz 8,21). A gonosz gondolatot a Sátán sugallja az embernek. A Szentírás szerint már akkor megkezdte e munkáját, amikor csak egyetlen emberpár élt a földön. Már akkor elferdítette Isten szavának az értelmét. S attól fogva, hogy az ember először hallgatta a Sátánra, minduntalan Isten-ellenesen gondolkodik.

Jézus bejelenti az Atyával közösen elhatározott üdvtervének állomásait. Péter pedig külön utat akar.

Imádság nélkül nem vagyunk képesek legyőzni emberi gondolkodásunkat. Mi az, amit jelen esetben kérnünk kell Istentől? Vezessen el bennünket annak felismerésére és beismerésére, hogy az Isten Fiának szenvednie kellett.

Péter az emberi oldal meghátrálását, az emberi oldal önzését és önszeretetét mutatja be. Péter az ember felől aggódik az Istenért. Ez az ember gondolata. Az ember gondolata, amit az ősi ellenség sugall neki.

III.

Emiatt hangzik durván Jézus szava: *Távozz tőlem, Sátán!* Nyersen hangzik a szó, de nem Pétert akarja megbántani, hanem a Gonoszt, aki ebben a pillanatban Péter féltő szavában megnyilvánul. Károli Bibliánk finomítva adja vissza Jézus parancsát. Az eredeti szövegben ugyanis így hangzott Jézus rendreutasítása: *Takarodj hátra, Sátán!*

Jézus felfedezi a féltést tartalmazó emberi szavak mögött a Kisértőt. Ezért csattan fel olyan indulatosan. Sehol máshol nem rivall rá Jézus senkire, kivéve ezt az egy helyet!

Ebben az indulattal teljes mondatban Jézus a maga küldetése mellett tesz hitvallást. Ő az Isten oldalán állva szól. Ő Isten felől jöve érkezik az emberhez. Istentől jöve nem csak aggódik az emberért, hanem szenved és meghal érte! Ez az Isten „dolga”, az Isten gondolata.

Az „Isten dolga” az, hogy szabadulást és győzelmet hirdet már akkor, amikor Ádámot és Évát legyőzte a kísértő. Az „Isten dolga” az, hogy az ószövetségi ceremóniákban előre jelezze: van megtisztulás, van bűnbocsánat. Az „Isten dolga az”, hogy az áldozatul vitt bárányok megölésében előrevetítse a Krisztus áldozatát. Az „Isten dolga” az, hogy megláttassa minden bűnös emberrel: vér ontása nélkül nincs bűnbocsánat. Ez úgy jutott kifejezésre az ószövetségi időben, hogy a bűnbe gabalyodott ember Isten kiengesztelésére barmot vagy madarat áldozott fel. A tudatlan állat életének feláldozása jelentette a bűnbocsánatot, a váltságot.

Az „Isten dolga” az volt, hogy Jézus odaszánja ártatlan életét a bűnösökért. Ahogyan korábban tudatlan barmokat ölték le a zsidó nép áldozati rendtartása szerint, úgy most Krisztus tulajdon életét szánja oda! És ő kész meghalni az apró bűnököt elkövető emberért éppúgy, mint a legnagyobb gonosztevőkért, mert az Atya Isten igazsága azt követeli. Ebben a megmentő tervben benne foglaltatnak a rendes templomba járók éppúgy, mint a tisztességesnek látszó képmutatók, rajta nem kapott tolvajok éppúgy, mint a lebukott gonosztevők, a gyilkosok, a tömegnyomorítók egyaránt. Isten mindenkinek felajánlja a Krisztus által elhozott bűnbocsánatot és váltságot. Ilyen gondolat nem származhat haldó, szeretetlen embertől, csakis egy atyai szívvel szerető Istentől.

Istennek e gondolataira mondta az engedelmes Fiú: *Igen, Atyám!* Pedig tudta, hogy miként fog végződni! – a keresztfán. És mégis erről mondta, hogy „*kell*”: ... *kell szenvedni, és megvetetni a vénektől és a főpapoktól és írástudóktól, és megöletni, és harmadnapra feltámadni.* A „*kell*” kifejezést úgy értjük, hogy „szükséges”, „most időszerrű”, „elengedhetetlenül fontos”.

Ebbe az isteni tervbe szól bele az emberi okoskodás. Ezért hangzik oly nyersen Jézus rendreutasítása: *Távozz tőlem, Sátán!* Durván hangzik Péter felé a dörgedelem. Azonban Jézus a Kísértőt magát utasítja vissza. A Jézus szeretete azonban sokkal nagyobb annál, semhogy el lehetne őt téríteni útjáról.

Mondod-e ezek után, hogy mi közöm neked Jézus kérdéséhez? Tudsz-e vele szemben közömbös lenni? Vagy pedig látod-e életében, halálában és feltámadásában Isten dolgait? Látod-e azt, hogy őt Isten a te életed sutasága, csődjé vagy éppen elbizakodottsága miatt rendelte? Vagy azt látod, hogy megalkuvásodat, félelmeidet, kétségeidet éppen ő viszi a keresztfára, hogy többé ne gyötörhessenek.

Jézust nem lehetett megállítani Isten dolgában. Téged vajon meg lehet állítani, testvérem? Nyilván fennáll a kérdés: „Ma mi az Isten dolga?” Isten dolga ma az, hogy higgyetek abban, akit ő elküldött és halálra adott érettetek. Az Isten dolga ma az, hogy Péterrel együtt Te is valljad – és én is valljam: *Urunk Jézus, te vagy a Krisztus, te vagy a mi Krisztusunk.* Ámen.

Faust Gyula

Marosugra

A tanítványi lelkület

Alapige: János 20,21; 2Korinthus 6,3–10

Bibliaolvasás: Máté 5,13–16

A régi egyházi hagyomány a nagybőjti időszakot a karácsonyi szent ünnep utáni kilencedik hétre időzíti. Más szóval, a testet öltött Ige közöttünk való lakozásának 8 héten át tartó örömnepét a nagybőjti időszak kevésbé vigasságos, bőjti öt hete váltja fel. Bőjtfő napja vezet be Jézus szenvedéseibe és lesz a nagypénteki-húsvéti ünnepkör kapuja. Valódi bőjtölés és zsákruhás testi vezeklés volna ez az ünnep számunkra, ha azt Krisztus húsvéti feltámadása be nem ragyogná. Mégis Isten Szentlelke e keresztyén ünneplés által kívánja megfogni a kezünket és akar lépésről lépésre végigvezetni árulásaink szörnyű nagycsütörtöki éjszakáján, tagadásaink nagypéntekén, nagyszombat halotti gyászos csendjén át, a halálból való feltámadás világosságára, a Szentlélekkel való beteljesedés kiváltságos állapotába, és végül pedig Krisztussal, a mi Fejünkkel való egyesülésünk és mennybe emeltetésünk örök dicsőségébe.

Miért olyan jelentéktelen bőjtfő ünnepének örök üdvösségünkre nyíló ajtaja? Úgy gondolom, ha karácsony mámoros hangulatában egy felmérést készítenénk református híveink között, és arra kérnénk: mutassák meg a falinaptárunkon bőjtfő ünnepét, ijesztően kevesen tudnák hirtelen melyik hónapban is keressék azt. Ez az elképzelt felmérés is arról tanúskodik, hogy nekünk mennyire jelentéktelen az, ami Isten szemszögéből és üdvösségünkre nézve elengedhetetlenül szükséges: jelen esetben bemenni a Krisztus által megnyitott bőjtfői szoros kapun Isten országába. Az első alapigénk Krisztusnak a tanítványokat apostolokká formáló parancsa. Második alapigénk már az apostollá lett tanítvány bizonyágtétele arról, hogy miként valósult meg benne Krisztusnak említett parancsa: „amiképpen engem küldött az Atya, én is úgy küldelek el titeket” (Jn 20,21b). Bőjtfő ünnepén az Ige és a Lélek az Úr szavait erősítik meg bennünk, miszerint nem

följebbvaló a tanítvány az ő mesterénél. Elég a tanítványnak, ha olyan mint a tanítója (Lk 6,40; Mt 10,24–25a). A keresztyén hagyományból tudjuk, hogy János apostol kivételével – aki hosszú élettel betelve hajtotta le fejét örökkévaló Ura keblére –, az összes többi apostol vértanúhalállal koronázta meg apostolságát. Ha Jézus nem tekintette zsákmánynak azt, hogy ő az Istennel egyenlő, a tanítvány sem tekintheti zsákmánynak azt, hogy Isten őt egyenlőnek tekinti Krisztussal. Ha Krisztus önmagát megüresítette és rabszolgai formát öltött magára, akkor a tanítvány sem ölthet magára mást, mint rabszolgai formát (2Kor 6,4b); sok tűrésben, nyomorúságban, szükségben, szorongatásban, ütlegetésben, tömlőcben, háborúságban, küszködésben-viaskodásban, virrasztásban, BÖJTŐLÉSBEN, de tisztaságban, tudományban-ismeretben, jóságban, szívességben, Szentlélekben, tettetés nélküli szeretetben, igazmondásban, Isten erejében, az igazságnak jobb és bal felől való fegyvereivel, dicsőségben és gyalázatban, rossz hírben és jó hírben, mint ámitók és igazak, mint ismeretlenek és jól ismertek, mint halálra váltak, és íme élők, mint ostorozottak és meg nem ölettek, mint bánkódók, noha mindig örvendezők, mint szegények, de sokakat gazdagítók, mint semmi nélkül valók, de mindennel bírók.

Keresztyén testvéreim, vajon hányan léptünk be az önmagunk megüresítésének „böjti” kapuján odaajánlva magunkat Istennek ebben a világban? Vajon miért nem hajlik meg a minket minden lépésünkben szemmel tartó világnak a térde a mi Krisztusunk előtt, akiről mi bizonyosságot teszünk? Vajon nem azért, mert míg az alázat és engedelmesség terhét helyezük hallgatóink vállaira, bennünket tetten érnek engedetlenségeinkben? Talán nem azért, mert míg mi béketűrésre bírjuk őket, mi aggódó türelmetlenséggel építjük mulandó életünk kártyavárait e jelenlegi nagy szükségben? Ajánlottuk-e magunkat tettetés nélküli szeretettel sok nyomorúságra, kínoztatásra vagy tömlőcre, a gonoszszal való vérig ható küzdelmekre, éjszakákat átvirrasztó imádkozásokra ellenségeinkért és szeretteinkért? Ajánlottuk-e magunkat népünk bűneiért szomorú gyászolásra és böjtölésre? Ajánlottuk-e magunkat e világ szerinti szegénységre, de az esetek meggazdagítására? Ajánlottuk-e magunkat a sötétségben megkötözve heverőknek, hogy a világ világgossága legyen számukra? Meztelenült életek számára ajánlottuk-e magunkat, hogy a föld sója legyenek? A bűn és e világ nyomorúságaitól üldözötteknek ajánlottuk-e magunkat, hogy a hegyen épített város oltalma legyen számukra? Keresztyén testvéreim, a mi Urunk ajánlott minket, az apostolok ajánlották magukat, ezért nekünk is be kell lépniük az ő soraikba, hogy odaajánlott életünk által is dicsérjék az emberek a mi mennyei Atyánkat.

Felteszem a kérdést, nem riadtunk-e vissza, amikor ütlegetésekről, börtönről, kimerítő munkáról, álmatlan virrasztásokról, éhezésekről és böjtölésekről, jogfosztottságról és szegénységről tett bizonyosságot az apostol, vagy a történelem során a hitvalló elődeink? Úgy gondolom, közülünk senki nem azzal az életfelfogással és életcéllal indult el ebben az életben, hogy ily sok szenvedés által legyen egészen elegendő hálaáldozat Isten oltárán. Senki sem képzelet ilyenek a Krisztus követését, a tanítványságot. Mégis minden őszinte keresztyén édesanya, édesapa, presbiter vagy más egyházi tisztségviselő kezdetől fogva hasonlóképpen cselekedett Isten benne lángoló szeretete által, és így lesz ez a világ végezetéig.

Sok botránkozásra adunk okot akkor, amikor kívül bennünk Krisztus bennünket szorongató szerelme. Ezért figyelmeztet az apostol: „senkit semmiben meg ne botránkoztassunk”. A korinthusi gyülekezetben, ha felüthette fejét a botránkozások sorozata, mennyivel inkább történhet ez meg az utolsó idők gyülekezeteiben? Ha valaki langymeleg, vagy már nincs meg benne a Krisztus szeretete, nem tudjuk elhordozni, nem beszélve arról, hogy így nem tudjuk legyőzni sem e jelenvaló gonosz világot, sem a bennünket ért

kísértéseket. A Krisztus szeretete tesz képessé és alkalmassá az igazi tanítványságra, engedelmességre és böjtölésre is. Krisztus Jézus bennünk lévő szeretete nélkül semmi a mi böjtölésünk, de semmi a mi külső, szokásos ünneplésünk is.

Böjti ünneplésünk fő célja nem lehet más, csak az, hogy Krisztus szorongató szerelme újból lobbanjon lángra bennünk. Krisztus szerelme által bátran léphetünk minden hűségű hitvalló elődünk nyomába, ajánlva magunkat nemcsak a lehetséges szenvedésekre, de ajánlva magunkat a tisztaságban, az ismeretben is, ami nem csupán Istenről való tárgyi ismeret, de Krisztus bensőséges ismerete a vele és egymással gyakorolt közösségben. Krisztusnak ez a bensőséges, személyes ismerete nyilvánvalóvá kell hogy legyen bennünk az embertársaink iránt gyakorolt képmutatás nélküli szeretetben, sok türelemben, igazságos harcainkban, mindennapi küzdelmeinkben, és nem utolsó sorban az igazság igéjének, az evangéliumnak erővel és örömmel való átadása, prédikálása által.

Böjtfő ünnepe az apostoli figyelmeztetés nagy ünnepe a mi számunkra, mely így szól ma hozzánk: „Senkit semmiben meg ne botránkoztassunk, hogy a szolgálatunk ne szidalmaztassék: hanem ... úgy fényljék a ti világosságtok az emberek előtt, hogy lássák a ti jó cselekedeteiteket, és dicsőítsék a ti mennyei Atyátokat.” (2Kor 6,3 és Mt 5,16) Ámen.

Az igazi kérdés

Ma már tudjuk, hogy emberek millióinak nyomorúsága a gazdag országokban éppúgy, mint a szegényekben, abból a gazdasági fejlődésből adódik, amely a kiváltságos nemzetek, s ezeken belül az uralkodó osztályok által gyakorolt kizsákmányoláson nyugszik. A tudományos és technikai újítások mindenekelőtt azoknak hajtának hasznot, akiknek a kezében már gazdagság és hatalom van.

Hogy valóban megváltoztathassuk a viszonyokat, amelyeket az emberek fenntartanak maguk között, gyökeres változást kell előidézni azokban a társadalmi, gazdasági, politikai és kulturális szerkezetekben, amelyek lehetővé teszik és kifejlesztik ezeket az ember-telen viszonyokat. Csupán a közösségen belül megértésre talált evangéliumi szeretet ér föl arra a szintre, hogy szembenézzen a társadalom kihívásával, saját szervezettsége szerint létrehozza anyagi és kulturális vonalon a szegénységet és a nyomort. Az igazi kérdés ez: Mit teszünk annak érdekében, hogy megváltoztassuk azt a fejlődést, amely vele jár társadalmunk szerkezetével? Mit teszünk azért, hogy az igazságosság és a szeretet eljusson a legkisebbekhez is? A keresztyén misztikusok jól fogták föl a dolgot. Századokkal ezelőtt írta az egyikük: „Ha imádkozol, s egy embertársad gyógyteát kér tőled, hagyd abba az imádságodat, s hozz gyógyteát embertársadnak. Az az Isten, akit otthagysz, nem olyan biztos számodra, mint az az Isten, akire rátalálsz.” Ma mit értsünk ezen? Szerintem semmi mást, mint ezt: a szegények azt követelik tőled, ami jár nekik. Hagyd abba az imádságodat, és segítsd előidézni azt a forradalmi változást, amely nélkül a jelenlegi igazságtalan állapot csak tovább tartana. Az az Isten, akire rátalálsz ebben a küzdelemben, biztosabb, mint akit otthagytál. S akkor újra fohászkozdhatsz Jézus Krisztus Istenéhez: el fog jönni hozzád, te pedig a világra váró ítélet félelme nélkül közeledhetsz hozzá, mert aki cselekedeteivel igazolja, hogy szeretetből él, nyugodtan várhat szeretetet és életet az Istentől.

Alain Durand

A nők nemzetközi imanapjára

2000. március 3.

Soósné Szebeni Noémi

Cserefalva

Leányka, néked mondom, kelj föl!

Alapige: Márk 5,22–23, 35–43

A felolvasott igében benne rejlik a teljes emberi élet. Egyaránt a halál felé suhan minden élet, de közben lehet találkozni Jézussal, és megmenekülhetünk a pusztulástól. Elgondolkoztató, hogy már második éve az imanap programját összeállító ország asszonyai – egymástól függetlenül – a Márk 5. fejezetéből választják a vezérigét. A venezuelai nők a vérfolyásos asszonyhoz hasonlították helyzetüket, az indonéziaiak pedig Jairus lányához hasonló feltámadásban reménykednek. Beteg a világ, halálán van, de jó tudni, hogy van lehetőség a gyógyulásra, a halálból való feltámadásra is.

Jairus tizenkét éves lánya halálán van. A zsinagógai elöljárót szívének nagy fájdalma viszi Jézushoz. Beteg leánykáját már senki nem adhatja vissza az életnek. Összetört szívének utolsó reménységével keresi fel Jézust. Legtöbbször mi is csak nagy baj idején fordulunk Jézushoz. Amíg jól megy a sorunk, gyakran elfeledkezünk róla, de amint nyomorúság, baj, betegség ér, elkezdjük őt keresni. Amikor emberileg reménytelen helyzetbe kerülünk, akkor tudunk igazán a lábai elé borulni, s nem akkor, amikor hálát kellene adnunk.

Téged mi hozott ma Jézushoz? A kíváncsiság – mint a Jézus körül tolongók nagy részét, vagy valami halálán van a te életedben is? Talán emberileg gyógyíthatatlan beteg valaki a családotban, vagy végsőkön van az erőd, reménységed, türelmed? Nem tudod elviselni szegénységedet? Gyűlölsz, és nem tudsz bosszút állni, s emiatt mentek tönkre idegeid? Talán halálán vannak örömeid... ifjúságod... karriered..., valaki szerettél volna lenni, s most nem vesz észre senki?... Nem törvény, de legtöbbször túl kell lenni már sok tanácson, megpróbáltatáson, sok elprédált pénzen, hogy fellobbanjon a szív erre a névre: Jézus – az Orvos!

Lányának kér gyógyulást Jairus Jézustól. Vigyük mi is Jézus elé betegeinket, a megpróbáltakat, ahogy olvassuk Jakab 5,16-ban: „Imádkozzatok egymásért, hogy meggyógyuljatok, mert igen hasznos az igaznak buzgóságos könyörgése.”

Jézus habozás nélkül elindul az apa kérését teljesíteni. Útközben ráér meggyógyítani egy 12 éve beteg asszonyt. Elképzelem, hogy milyen próbát jelentett a haldokló lány apjának az a néhány perc is, amelyet Jézus a vérfolyásos asszonynak szentelt! Nagy különbség van Jézus és köztünk! Az Úr az örökkévalóságban, időfelettségben él, neki nem kell sietnie. Mi pedig mindig sietünk, mindig kell valamit intéznünk, sürgetnünk. Rögtön jöjjön a gyógyulás... siker... hamar rendeződjenek ügyeink!... pedig az örökkévalóságban élő ember nem kapkod, mert tudja, hogy „mindennek rendelt ideje van” (Préd 3,1).

Jézus még beszél a vérfolyásos asszonnyal, s közben jönnek a hírvivők: „Lányod meghalt; mit fárasztod tovább a Mestert?” (35. v.) A hitében végsőképpen próbára tett apát Jézus felboríthatatlan nyugalommal buzdítja: „Ne félj, csak higgy” (36. v.). Ne félj akkor sem, ha súlyosodik a helyzet, ha a körülötted lévőek már fel is adták a harcot, mert nekik nincs reménységük, te csak higgy! Ezzel jelzi Jézus, hogy az ő részéről nem fog hiányozni az erő, csak Jairus tegeye ennek használatát lehetővé hite által. Istent a hit

szabadítja fel arra, hogy nagy dolgokat cselekedhessék az életünkben, hiszen „Ha hihe-
ted azt, minden lehetséges a hívőnek” (Mk 9,23).

Jairus házához már nem vonulhatott be Jézussal a nagy sokaság. Csak legbizalma-
sabb tanítványait hagyja maga mellett. A nagy csodatétel, amit a halott lányon fog vég-
rehajtani, nem való mindenki szeme elé.

A halottas háznál óriási láрма, zűrzavar fogadja Jézust. Sípólók, halott siratók soka-
sága fokozza a család fájdalmát. Jézus szembefordul a szokványos gyász hangoskodó
kifejezéseivel, kiküldi a halottas házból a lármás siratókat. Jézus jelenléte és a zajos
emberi siránkozás sehogy sem fér össze még a halál közelében sem. Aki meg akarja
hallani Jézus szavát, meg akarja tapasztalni hatalmát a ravatal mellett, annak csendet kell
teremtenie magában és maga körül. A világias gyásszal lefoglalt emberek nem értik meg
Jézus szándékát, hogy neki van hatalma a halál „álmából” is fölébreszteni az embert!

Jézus „beméne oda, ahol a gyermek fekszik vala. És megfogván a gyermeknek kezét
monda néki: Talitha, kúmi; ...*Leányka, néked mondom, kelj föl!*” (40b–41. v.). Ez a hang
keltette életre Illést, aki lelkileg roppant össze. Ezt hallja meg Lévi, aki Mátéként kel fel;
vagy Péter, aki szinte belehal a Jézus tagadásába... s ez a szó hangzik ma közöttünk is:
kelj fel: megkötözöttségeidből... gyűlölködésedből... a kapzsiságból...! Kedvetlen
vagy-e, vagy életunt, mélységesen levert, vagy szomorú? ébredj föl a lelki halál álmából
– öntudatlanságából! A bűnesetkor a hatodik érzékszervünk, aminek a neve: hit – elhalt.
Az ember elszakadt Istentől, s nem testileg, hanem az Isten világára nézve halt meg.
Ahogy a vázában levő virág napról napra lankadtabb, mert elszakadt a gyökértől, ami-
ben az élete volt, úgy az Istentől elszakadt ember egyre boldogtalanabb, fáradtabb, nincs
békessége, szeretete, igazi öröme, és lelkileg halottá válik. Jézus Krisztus azért jött,
hogy halála és feltámadása által Istenhez, az élet forrásához kapcsoljon bennünket, és
örök életet adjon nekünk. Milyen jó tudni, hogy „eljő az idő... mikor a halottak hallják
az Isten Fiának szavát, és akik hallják, élnek” (Jn 5,25). Tehát a testileg élők között is
vannak lelkileg halottak, akik még meghallhatják Isten Fiának szavát, és a koporsóban
fekvő testi halottak között is vannak lelkileg élők, akik örökéletet nyertek – átmentek a
halálból az életbe.

„Talitha, kúmi!... neked mondom, kelj föl!” Csodálatos megtapasztalni, hogy Jézus
odateszi átszegzett kezét a szívünkbe, s mi tudunk újra reménykedni, megbocsátani, sze-
retetni; mikor minden erőnk elszáll, egy ravatal vagy sír mellett, megérezzük, hogy valaki
csendesesen, észrevétlenül átölel, és új erőt áraszt belénk. Nem lehet olyan nehézség az
életünkben, ami fölött Isten ne tudna győzni.

Jézus visszaadja családjának az életre keltett gyermeket, és meghagyja nekik, „adja-
nak annak enni”. A halálból feltámadt életnek enni kell, hogy erősödjék, növekedjék.
Soha ne felejtsük el, hogy a lelket nem lehet anyagiakkal táplálni, mert nem él vele. Nem
lehet megelégtetni szép házakkal, szórakozással, tévével, szexszel, mert ezeket nem eszi.
A léleknek mennyei kenyér kell, hogy megelégtüljön: szeretet, öröm, békesség – Jézus
Krisztus! Élj az Életnek kenyerével, az Igével, és örömmel fogod tapasztalni, „hogy aki
elkezdette bennetek a jó dolgot, elvégezni a Krisztus Jézusnak napjái” (Fil 1,6).

A lányka feltámasztásának elhíresztelését megtiltja Jézus, addig, amíg az ő halála és
feltámadása által, a halál fölötti végleges győzelme valósággá nem válik. Számunkra
azonban hangzik a parancs: „...kelj fel, és állj lábaidra: mert azért jelentem meg néked,
hogy téged szolgálóvá és bizonyossággá rendeljelek úgy azokban, amiket láttál, mint azok-
ban, amikre nézve meg fogok néked jelenni” (ApCsel 26, 16).

Köszönd meg neki, amiket láttál és hallottál, s jó lenne, ha ezt kérnéd most tőle:
Uram, minden te légy az életemben, te cselekedj bennem! Te cselekedj velem! Ámen.

Március tizenötödikére

Bustya Dezső

Kolozsvár

Evangéliumi szabadság

Alapige: János 8,32–34.36

Bibliavetítés: Ézsaiás 40,1–11

Kedves testvéreim! A nem üdvtörténeti ünnepeinken tartott istentiszteleteinket kettős veszedelem fenyegeti: egy formai és egy tartalmi. Nagy baj az, amikor a szószékből utcai emelvény lesz, s az igehirdető megfélemlítve arról, hogy kinek a követségében jár, vallásos színezetbe öltöztetve ugyanazt mondja, amik a kultúrház színpadán ilyenkor elhangzanak. Ez nem más, mint egy bizonyos igénynek a kiszolgálása. Valamikor ezt tették Izraelben az udvari próféták is, akik hadba vonuló királyuknak igyekeztek jót jövendőlni, vagyis: az elvárásnak eleget tenni. Ezekkel szemben mondotta Mikeás, a Jimla fia: „Él az Úr, hogy csak azt fogom mondani, amit az Úr mondand nékem!” (1Kir 22,14) Isten szolgáljaként erről a szószékről én sem mondhatok ennél egyebet.

Nem kisebb veszedelem az, amikor Isten kijelentésétől függetlenül magunkat, beállítottságunk szerint derűlátóan vagy borúlátóan kezdjük a magunk vagy a nemzetünk sorsát elemezni. Lehetne ezen a módon ma indokolatlanul örvendezni: felmutatni, hogy mégiscsak van szabad március 15, hogy nem mentek veszendőbe az 1848-as forradalom jelszavai, hogy a szabadság, egyenlőség, testvériség eszméje mégiscsak népeket, világot átalakító erővel bírt az eltelt másfélszáz esztendő alatt. De ugyanígy lehetne az ellenkező végtel szöszölőjének lenni és siránkozni afölött, hogy a magyar ötszáz esztendeje minden háborúját elvesztette s minden szabadságharca elbukott; tragikus sors tragikus népe vagyunk...

Hiszem, hogy mindkét módon tévúton járnánk. Isten templomi gyülekezetéhez méltóan valljuk a Szentírás igazságát: „Amik megírtak, a mi üdvösségünkre írtak meg”; ezért engedjük Isten üzenetét hangzani éppen a felolvasott igéből.

I.

Igénk üzenete először is *a szabadságról*, s még előbb annak ellentétéről, *a szolgálásról* beszél. Valamennyien szabadságra vágunk, s aki bennünket a legjobban ismer, az emberfiává lett Isten Fia ezt mondja: szolgálak vagytok. „Mindaz, aki bűnt cselekszik, szolgálja a bűnnek” (34.) A Jézust hallgató zsidók hevesen tiltakoztak a Megváltó szavai ellen: „Ábrahám magva vagyunk, és nem szolgálunk soha senkinek...” (33.) Ez a nép elbizakodottan arra gondolt, hogy megmentheti őt az egykor élt ősanya hite, kegyessége, a tőle való származás. Ezzel mintegy elhárították maguktól a személyes felelősséget. Legnagyobb bűnünk éppen ez a múltba révedő hamis reménység és a hitetlenség volt.

Ahogy az Ószövetség választott népét, úgy a mi népünket sem tartja meg a múlt dicső emléke. Hiába sorolnánk az egykori elődök nagy tetteit; Isten a mi életünk fájának jó gyümölcsseit keresi. S ezen a ponton lehetetlen nem látni a magunk bűnét: a kishitűséget, önzést, a földhöz tapadt gondolkodást, a csak önmaga javát kereső kicsinyes lelkiületet. Bűnben élünk, mert kicsinyhitűek vagyunk, s míg a magunk szabadságát hangoztatjuk, a bűn szolgálivá lettünk. Szükséges e tétel bizonyítása? Legyen. Hadd utaljak csupán egy-két tényezőre.

Az élet helyett a halált szolgálja a mi népünk. Csak az Erdélyi Református Egyházkerületben évente 3000-rel többet temetünk, mint amennyit keresztelünk. Mintha minden évben egy nagyvárosi gyülekezetünk letörlődne a térképről. Tíz év alatt eltűnik egy

közepes nagyságú egyházmegyénk. Ha mindezt felrajzoljuk egy grafikonra, képzeletben már látjuk a folytatást: szinte ki lehet számítani, hány év múlva lehet „leírni” a Református Egyházat, mert csak a múlt emlékeiben fog létezni... Itt veszítjük el a nagy szabadságharcot: nem a csatamezőkön, hanem az otthonokban, meg a szülészeti klinikákon. A megfoganni sem engedett, vagy ami rettentőbb, a megfogant és az anyaméhen belül megölt drága életek vádolnak bennünket: elpusztulunk, mert gyilkos módon pusztítjuk önmagunkat.

Megmaradásról beszélünk, s közben szalad, aki csak teheti. A menekülés népe letünk. Szemlézzük a velünk egyszerre indultakat, a volt osztálytársakat. Sokan elmentek már a minden földiek útján, többen még itt vannak, de a határon túl, mert ott vélték megtalálni boldogságukat. Számba vesszük a tanítványainkat, különösképpen a szép indulású értelmiségieket: hol vannak? Szétszóródtak, közelbe-távolba. Helyükbe mások jöttek, több életkedvvel, s a csatát azok az anyák nyerték meg, akik teleszülték a földet, az országot...

Nem lehet ma bűnbánat nélkül ünnepelni. Csak a józan számvetésből származhat az, hogy végre összeszedjük önmagunkat. A bűn *szolgaságából* meg kell térnünk, meg kell találnunk az utat az igazi *szabadsághoz*.

II.

Krisztus Urunk ezt az utat jelölte ki a maga népének: „Megismeritek az igazságot, és az igazság szabadokká tesz titeket” (32.)

A Jézus korabeli zsidóság éppen ezt nem cselekedte. Az igazság megismerése megkövesedett önigazságuk feladását jelentette volna. Ezért hiába hajtogatták, hogy „nem szolgáltunk soha senkinek”; hiszen egész történelmük nem más, mint a különböző igák alatti szenvedés: Babilon, perzsák, görögök, rómaiak uralma váltotta fel egymást és soha vissza nem tért a dávidi vagy salomoni dicsőséges korszak. Egyik szolgaságból a másikba estek.

Jézus szava azt ígéri, hogy *az igazság tesz szabaddá*. Az ő ajkán az igazság nem bölcséleti fogalom, nem jelszó, hanem ennél sokkal több. A modern ember a mindenből kiábrándult, unott Pilátussal kérdez: Micsoda az igazság? Van-e egyáltalán igazság, s ha van, hányféle ez, hiszen mondhatnánk, ahány ember, annyiféle az igazság! Melyik igazság az, amely szabaddá tud tenni bennünket, bensőleg megkötözött, a bűn szolgaságába taszított embereket?

A mi Urunk önmagára mutatva ezt mondja: *Én vagyok az igazság*. „Én azért születtem, és azért jöttem e világra, hogy bizonyosságot tegyek az igazságról. Mindaz, aki az igazságból való, hallgat az én szómrá” (Jn 18,37). A mai alapigénkben pedig még pontosabban, erőteljesebben fogalmaz: „Ha a Fiú megszabadít titeket, valósággal szabadok lesztek” (36.).

Az emberi elesettség következtében az egész világ a bűn rabságában szenvedett. És ekkor, az idők teljességében, Isten elküldötte a megígért Szabadítót, Krisztust. Ő pedig lefizette a világért a váltságdíjat, s így minden követőjének áldott lehetőséget ad arra, hogy a bűn szolgájából Isten szabad gyermeke legyen. Bármennyire is ósdinak, megszokottnak tűnik, ez az igazság. Minket is csak a Krisztus igazsága, áldozatának életet formáló, újjászülő ereje szabadít ki a bűn szolgaságából és tesz igazán szabadokká. A valódi szabadságra eljutott ember kilép az önközpontúságból, kicsinyes aggodalmaskodásból és képes lesz másokért élni, másokért áldozni anyagiakat, időt, fáradságot egyaránt.

Akkor vagyunk a szabadság fiai, ha külső körülményeink súlyosbodása, egyéni életünk alakulása nem tesz minket kicsinyhitűekké, nem leszünk többé a menekülés és az önpusztítás népe, hanem kemény küzdelmet folytatunk nap mint nap a saját bűneink ellen, s egyre inkább engedelmeskedünk a mi egyedüli Fejünknek, Krisztusnak!

III.

Kedves testvéreim! Ennek a mostani templomi ünneplésünknek egyetlen valós tartalma lehet, s azt nem mi fogalmazzuk meg, benne van az isteni örök ígében: Legyünk annak a krisztusi seregnek élő tagjaivá, amelyet a földön ő gyűjtöget a világ kezdetétől fogva a világ végezetéig. Ennek a szabadságharcos seregnek nincsenek földi fegyverei, de van letagadhatatlan ismertetőjele: *az igaz hit és az örök életre elválasztottság.*

Másfél évszázaddal ezelőtt, ama márciusi napon a költő így tette fel a kérdést: „Rabok legyünk, vagy szabadok: ez a kérdés, válasszatok!” A mi kérdésünk, textusunk alapján így alakul: A szolgaságban akarunk-e tovább élni, vagy valósággal szabadok akarunk lenni? Akik akkor a szabadságot választották, nagy árat fizettek érte. Ifjúságot, polgári, békés életmódot, vagy magát az életet is, ezt a földit. Mi tudjuk, hogy ha 1848 reményteljes tavasza után 1849 rettentő ősze is következett, vagy ha 1956 október végi napjainak tiszta forradalmát a november 4-i tankok el is gázolták, évtizedek múltán mindkét szabadságharcunk megtermette a maga jó gyümölcsét. Mert áldozatos harc nélkül a szolgaságból nincs szabadulás, s nincs igazi szabadság se.

Minket a bűn szolgaságából az evangéliumi szabadságra hívott el a mi Urunk. Krisztus követésében az élet szakadatlan harc a bűn ellen. A hitvallás szavaival az a hivatásunk, hogy „ebben az életben a bűn és a Sátán ellen szabad lelkiismerettel viaskodjam, ez élet után pedig az örökkévalóságban Krisztussal együtt minden teremtményen uralkodjam” (HK 33.). A mi valódi ellenségünk a bűn, ami nem a papi szóhasználat elméleti fogalma, hanem az életünket, üdvösségünket elpusztítani akaró valóság, s ami egyetlen Szabadítónk az a Krisztus, aki éppen azért jött e világra, hogy mi ne maradjunk a szolgaságban, a halálban, a kárhozatban, hanem az élet, az örökélet népévé legyünk.

Ezt jelenti számunkra, Krisztus tanítványai számára a szabadság ünnepe! Ámen.

Kossuth Lajos imája a kápolnai csata után 1849. február 27-én

Felséges Úr! Árpád fiainak Istene!

Tekints reánk csillagokkal övedzett trónusodról és hallgasd meg könyörgő szolgálodat, kinek ajkáról milliók imája száll egged tündöklő kárpitja felé, hogy áldja és magasztalja a Te mindenhatóságod erejét!

Istenem! felettem éltető napod ég, s térdeim alatt a szabadság csatájában elhullott vitéz honfiainnak csontjai nyugszanak, fejem fölött kéken mosolyog az ég, lábaim alatt gyászossá vált a föld ősapáink unokáinak kiomlott véréből.

Óh! csak hadd szálljon alá napodnak teremtő sugara, hogy virág fakadjon a véráztatta hantokon, mert e porladó tetemek koszorú nélkül el nem hamvadhatnak. Isten! Ősapáinknak és népeknél Istene! Hallgasd meg ágyúink bömbölő szavát, melyben vitéz népednek lelke mennydörög, hogy széjjelzúzza az önkény bilincset-osztó vaskarjait.

Mint szabad hazádnak szabad fia térdelek ez újabb temetőn, honfiaim, testvéreim roncsolt tetemein.

Ilyen áldozatok árán szentté válik e hazának földje, ha bűnös volt is; óh Istenem! – mert e vérrrel megszentelt földön rabnépnek élni nem szabad!

Atyám! ősatyáinknak védelmező Istene! milliók felett hatalmas Úr! ég, föld s tengereknek mindenható Istene! Dicsőség nő e porladó csontokból és nemzetem homlokán fog ragyogni. Szenteld meg e porokat kegyelmeddel, hogy a szent ügyért elhullt bajnokok áldással nyugodjanak szentelt hamaikban – Ámen!

Ezt az imádságot Tőkés László püspök a Kossuth utcai templomban Miskolcon 1996 márciusában olvasta fel.

A Genezáret partján

Az egyetlen feladat: Jézus Krisztust prédikálni

Unum praedica: sapientiam crucis.
Egyet kell prédikálnod: a kereszti bölcsességét.

Martin Luther

Helyesen prédikálni annyit tesz, mint az Üdvözítőt prédikálni.

Zinzendorf (1700–1760)

Krisztust prédikáld – minden egyéb az ostobák locsogása.

Friedrich Wilhelm (1688–1740)

Nem úgy kell az Igazságot az embereknek felkínálnunk, mintha az biztosítási kötvény vagy vértisztító gyógytea lenne, mert nem az! Az élet élet. Azonban Isten Igazsága az igaz élet. Mi úgy teszünk, mintha mi vinnénk azt az emberekhez, valójában azonban az hordoz minket.

Georges Bruanos (1889–1948)

A prédikátor főbűne

Az igehirdetőnek meg kell tanulnia, hogy az lenne az ő főbűne, ha az evangéliumot nem hirdetné. Ő is kísértésbe eshet, mint bármely más ember, de életének főbűne mégis abban állana, ha hamis volna a prédikációja, ha hamis volna a tanítása, ha hamis teológiát hirdetne. Ha egy hídépítő a Rajna felett papírmáséból építene hidat, azt az építész a törvény elé idéznék, minden következményért felelőssé tennék és súlyos ítéletet szabnának ki reá. Vajon a mi igehirdetésünk, vajon a mi tanításunk és teológiánk nem hasonlít-e egy ilyen papírgyurmából készített hídhoz? Vajon az a híd, amit építünk, nem inkább az emberek pusztulásához vezet, mint azok üdvösségére? Vajon az, amit hirdetünk, nem áll-e ellentétben a felszentelésünk alkalmával tett esküvel? Vajon nem játszunk-e el a mi egyedüli „létfogosítványunkat”, amit az evangéliumi hirdetőiként nyertünk?

Mi, igehirdetők is, sok mindenben vétkezhetünk, mint ahogy más emberek is vétkeznek, de jó és helyes, ha emlékeztünkbe vessük, hogy a mi igehirdetői kötelezettségünk dolgában, amelyben mindegyre megmértünk és amelyben folyamatosan felül kell vizsgálnunk önmagunkat, egykor majd megítéltetünk az igehirdetéshez való viszonyunkat és az igehirdetői felelősségünket illetőleg!

Martin Fischer (1953)

Alkalmi prédikációk

Ifjúsági bibliaóra

Sándor Endre

Vámosújfalú, Magyarország

Mit tegyünk veled?

Alapige: Jónás 1,11–14

Jónás, az Isten elől menekülő próféta azzal nem számolt, hogy Istennek megvannak az eszközei, hogy őt oda vezesse, ahová akarja. A tengerészek, amikor kiderül, hogy Jónás miatt van rajtuk a veszedelem, megkérdezik tőle, mit tegyenek. „Te mondd ki az ítéletet magadra! Fel tudod-e mérni, micsoda bűn az, hogy nem mertél Istenben bízni és engedelmesség helyett a saját erődben bízni?”

Milyen egyszerű lenne, ha ma is megkérdezné a bíró a bűnöstől, hogy érzi-e a bűne súlyát, és hogy önmaga szerint milyen büntetést érdemel? Előfordul, hogy valaki balesetet okoz és aztán széttárja a karját, hogy nincs miből fizessen. De nem lehet ennyiben hagyni, mert a baj valaki miatt következik egy emberre, egy családra, egy népre. Mérd fel a bűnöd nagyságát és mondd ki, mit érdemelsz!

Az úrvacsorai liturgiában elmondjuk, hogy bűnös emberek vagyunk, bűnben fogantattunk, hajlandók vagyunk a gonoszra és tehetetlenek a jóra, ezért halált érdemelünk. Jónás kimondja magára a legsúlyosabb ítéletet, a halált, hiszen az élő Isten elől menekülő embernek nincs helye az életben. „Én velejéig romlott ember vagyok, nem vagyok alkalmas arra, hogy másoknak hirdessem az Igét, hogy térjenek meg. Ha nem vagyok jó arra, amire Isten rendelt, akkor meg kell halnom.” Isten a halat úszni, a madarat repülni, az embert neki engedelmeskedni rendelte. Ezt teszi-e az ember? Jónás kimondja az ítéletet. Mi ki merünk-e így tárulkozni, vagy nincs bizalmunk egymás iránt és Isten iránt?

Egy többnapos hajókiránduláson egy lány elvesztette a csomagját és csak a kiszállásnál került elő. Közben két pap, egy katolikus és egy református egy kabinban utazott, és ott volt náluk a lány bőröndje, de mindketten azt hitték, hogy a másikuké, nyilván a papi ruhája van benne, azért nem használja. Mi őszinték vagyunk-e? Meg merjük-e kérdezni egymástól, hogy a zárt bőrönd mit tartalmaz? A szívünk nem lehet zárva az emberek előtt, mert mások várják a szeretetünket, a szavunkat, a segítségünket.

Jónás nem rejteget semmit, ezek az emberek mégis mindent megtesznek azért, hogy kivezessenek a szárazra, pogány létükre szeretnék megmenteni ezt az embert. De a vihar egyre jön. Így vagyunk mi is: szeretnénk megtalálni a megoldást. Tudjuk hol a part, de hiába fáradunk. A hajósok végül belátják, hogy nincs más lehetőség, és újra könyörögnek az Úrhoz. Nem akarnak odaveszni Jónás miatt, de félnek, hogy ártatlan embert ölnek meg. Félnék az Isten mindenható hatalmától, „Mert te, Uram, azt teszed, amit akarsz!” Tudják, hogy egy ember miatt van rajtuk a veszedelem, ahogy sok család is egy ember miatt szenved, aki talán iszákos vagy zsarnok, visszaél azokkal a lehetőségekkel, amiket Istentől kapott. Valaki miatt van a baj, de nem a mi dolgunk ítélkezni. Még ezek a pogány hajósok is Istenhez könyörögnek, mielőtt Jónást a tengerbe vetik. Ha tudjuk, hogy ki miatt – talán éppen miattunk – van békétlenség valahol, akkor könyörögjünk a Mindenható Istenhez, hogy a vihart ő csendesítse le, és mi is merjük kimondani magunkra az ítéletet. Ámen.

Urunk, érezzük és tudjuk, hogy bűnbánat nélkül nincs megújulás. Köszönjük, hogy megtanulhatjuk Jónástól, hogy ő látja, hogy a maga erejéből javíthatatlan, és mikor érzi, hogy miatta van a vihar, kimondja magára a halálos ítéletet, mert nem cselekedte az Isten akarátát. Urunk, mi is oly sok vihart kavartunk már, mert önzők voltunk, magabiztosak, a magunk útját akartuk járni. Haszontalan és rest szolgálid vagyunk, sok békétlenségnek okai. Megalázzuk magunkat előtted és kérünk, gyógyíts meg minket! Köszönjük, hogy te meghaltál értünk és nekünk nem kell elvesznünk, csak hinni benned, rád bízni az életünket. Ámen.

Esketési prédikáció

Rácz Sándor

Retteg

A Fundamentum

Alapige: 1Korinthus 3,11

Ünneplő gyülekezet, kedves ifjú testvéreim!

A felolvasott ige hallatán legtöbben a házépítésre gondolnak. Ezt a példát, ezt a sokak által ismert munkát vetíti előnkbe ma Isten, Pál apostol szavai által. Figyeljük meg jól az ige minden szavát, különösen ti, akik most léptek be a házasság szeretetteljes kötelékébe.

I. A ház építése előtt szükséges az alapozás. Ilyenkor sok mindent figyelembe vesznek: milyen a talaj, van-e talajvíz, milyen ott a tél, mekkora lesz az épület. Ha nem megfelelő az alap, nem tartós a ház. Gondoljunk Jézus példázatára: a kősziklára és a fűvényre épített ház sorsára. De gondolhatunk az elmúlt néhány hónap eseményeire, belföldön és külföldön egyaránt, az árvíz, a földcsuszamlás mily sok, nem jó helyre, nem jól épített, nem megfelelő alapra helyezett házat tett tönkre.

II. A házasságban benne van a ház szó. A házasság a házzal kapcsolatos, hisz egyik fél mindig házat cserél, esetleg mindketten új házba költöznek. Mi kell egy jó házassághoz? Mire lehet építeni egy igazi és tartós házasságot? Vegyünk csak sorra néhány emberileg biztos érvet.

1. „Hogy találjanak!” Gyakran mondjuk: „Milyen szép pár, hogy találnak!” Valóban szép ez az ifjú pár itt a templomban, találnak egymáshoz. De elég-e a boldog házassághoz a külső megjelenés, az, hogy találnak? Bizony nem. Sok családi dráma bizonyítja ezt.

2. „Szeressétek egymást!” A legtöbb házasságnál ez a döntő érv. Nemsokára ti is elmondjátok Isten és a gyülekezet előtt egymás iránt érzett szerelmeteket, mely ide vezetett titeket. Itt is vannak buktatók. Házasság előtt mindkét fél inkább a jó oldalát, jó szokásait mutatja. Utána sokan már nem tartják fontosnak az illő beszédet és viselkedést. A szerelem, mely most ifjú szívetekben lobog, sokszor olyan, mint a szalmaláng, fellángol és elfogy. A szerelem át kell alakuljon házastársi önfeláldozó, áldozatot hozó szeretetté. Ez fontos!

3. Ház. Sokan fontosnak tartják, hogy külön lakjanak, ne a szülőkkel. Ne szóljon senki bele az életükbe, életvitelükbe, terveikbe! Ez sem válik be mindig.

4. Jó anyagi körülmények. Ha nem ügyelnek a pénzre, hamar elfogy.

Kedves vőlegény és menyasszony! Nem akarok ünneprontó lenni, sem elszomorítani titeket, csak fel akartam hívni a figyelmet arra, hogy az emberi elképzelések, tervek néha nem válnak be.

III. Van egy recept, amely mindig érvényes a házasságra nézve! Ezt ajánlja nektek a ti mennyei Atyátok Pál apostol által! Az alap kész! Isten alkotta a házasságot, megszentelte, megáldotta azt. Nem kell más alap, más fundamentum, mint ami adatott! Ez az alap Jézus Krisztus és a benne való hit. Erre az alapra építeni lehet és kell. A 10. vers figyelmeztet minket, titeket is: „Ki-ki azonban meglássa mi módon épít reá.” Óréa kell nézni, szavát meghallani és megtartani. Higyjétek, hogy jó a választott út, együtt és övele járjatok kéz a kézben. Közös utatokon ő legyen Pásztorotok, áldott Orvosotok és Tanítótok. Bízhatok abban, hogy az őbelé vetett hit legyőz minden akadályt, nehézséget, hogy ő lesz a ti erős váratok, kősziklátok. Reménykedjétek, hogy igazsággá lesz közös életetekben minden drága ígélet, mely hangzik igéjéből és mely megmarad drága kincs-ként a ti szívetekben. Higyjétek, hogy csak az őbenne való élet az igazi élet.

Jól alapoztatok ti is, kedves vőlegény és menyasszony, mikor az indulásnál eljöttetek ide, Isten házába, segítséget és áldást kérni új, közös életetekre. Tárjátok ki szíveteket, fogadjátok be az Igét! Az alap kész. Rátok az a feladat vár, hogy építsétek fel erre az erős fundamentumra a ti házasságotokat. Ajánljátok fel Istennek életeteket. Akkor fújhat a szél, jöhet az ár, körülvehet titeket emberi irigység és gonoszság, semmi bántódásotok nem lesz, mert megáll az Ige igazsága: senki és semmi sem szakíthat ki titeket Isten szeretetéből, mely Jézus Krisztus által vált nyilvánvalóvá.

E gondolatokkal és érzésekkel kívánunk nektek erős alapra épített, boldog, Istentől áldott házasi életet! Azért imádkozzunk, hogy ezt a Fundamentumot életetek minden napján megtaláljátok, s életetek minden döntését tudjátok reá építeni. Ámen.

Temetési prédikáció

Ötvös József

Marosvásárhely-Cserealja

Szent gyertyabél

Alapige: Ézsaiás 43,15–21

Lehet, hogy első hallásra furcsa és meglepő ez a kevésbé ismert bibliai ige és az igébe öltöztetett gondolat. Szokatlan, mert nagy nevek világához nagy szavakat szoktak elképzelni. Tegnap átolvastam Módy Jenő önéletírását, és ott nem elcsépeltem nagy szavakat, hanem mély gondolatok költői megfogalmazásait találtam, azaz egy száraznak tűnő kutatómunka filozófiai összegezését szép szavakban.

Az életút összefoglalására nem én vagyok hivatott, az már amúgy is összeállt öt évtized kutatása után. A jellemképet úgyis megfogalmazza egy jóbarát, aki sokkal jobban ismerte őt. Én csak a szavak mögött engedelmes előjövni az életet, hol saját szavaiból, hol a bibliai, prófétai költészet metaforás képeiből. Minthogy az életben semmi sem véletlen, úgy e szavak találkozási sem, és amint az ézsaiási költészet mögött az isteni biztatás ereje tör fel, úgy olvad össze e földön lezáruló életben költészet és sajátos hit, érdekes hitvilág.

I.

A bibliai ige egyik első szava a „szent”. *Pályám emlékezete* című önéletrírásának összegezésében azt írja, hogy „van azért néhány szent dolog az én életemben is”.

Orvos volt, kutató professzor, tudós akadémikus, kereste az élet megszépítésének, a fájdalommal telerakott világ élete megkönnyítésének lehetőségét. Az ok-okozat, ésszerű természeti felépítés, rend, rendszer pontos felmérése útján mindegyre találkozott a *Titokzatossal*. Azzal, aki már a kutató előtt is ismeretlen marad. Amikor a cserealji csütörtökön előadást tartott a rákbetegségről, hú maradt elvéhez, tartásához, nem akart mások kedvéért olcsón vallásosnak látszani, de a még ismeretlen betegség fehér képeire ezt mondta: csak a Gondviselő a megmondhatója. Ebben pedig egy olyan titokzatos alázat hangzott el, mint amikor az egyik igehirdető az Énekek éneke prédikálása közben állt és így szólt: ez itt már olyan szép, hogy nem is elég az emberi szó, hát akkor szólaljon meg Chopin zenéje. Lehet, versei is így születtek, egy kicsit fájdalomban és egy kicsit álomban, mert egész nemzedéke egy fájdalmat és egy álmot hordozott magában. Ez a fájdalom és álom tette „szentté”. Az Ady Endre megfogalmazta „minden más táján a világnak / szent dalnok lett volna belőle”, nemcsak a Hortobágy poétájára, hanem arra az egész nemzedékre érvényes. Mi már megszoktuk, hogy így élünk itt közel száz éve: fájdalommal és álmainkkal együtt.

Mert fáj, hogy csak egy-egy temetéskor látjuk meg, mennyi érték és nagyság van még itt;

– de éppen álmaink élnek abból, hogy meglátjuk, mennyi érték és nagyság van még közöttünk;

– fáj, hogy temetői világunkban látjuk, mennyi érték veszett el, de álmaink élnek tovább, mikor látjuk, mennyi érték mégsem veszett el;

– fáj, mikor látjuk, hogy hetvenkét évesen kialudt egy gyertya fénye;

– de álmaink élednek újra, ha arra gondolunk, hány orvosnemzedék vett útmutató fényt ettől az egyetlen gyertyaszáltól;

– fáj, hogy újból gazdagabb lett a temető, mert minden halálessettel gazdagabb lesz Marosvásárhely pantheonja;

– de álmaink élnek tovább, hogy mindez nem volt hiábavaló. Így minősül át ez a szent szó.

II.

A másik sokatmondó bibliai szó a „gyertyabél”. Ez itt több mint metafora vagy szimbólum – jelképpé lett sorsmeghatározás. A gyertya csak úgy használ, ha elég, de amíg elég, másoknak utat mutat. Gyertyaszál sorsú erdélyi életünk képe szólal meg a szavak mögött. Nekünk itt nagyon nagyot kell álmodnunk, mert az álmok nem mindig valósulnak meg. Önéletrajzában ezt így fogalmazta meg: „négy évtizeden keresztül, testileg és lelkileg egyaránt, én is (és valamennyi itteni sorstársam) ki voltam rekesztve a szakmai fejlődés európai vérkeringéséből”. Olyan messze az európai lehetőségektől, nagyon nagy álmok és akaraterő kellett egy ilyen magas szintű tudományos munkához. Nem véletlen, hogy a gyertyaszál-élet közben elégett.

Már eddig itt-ott megjelent nekrológokban ott áll: a rákkutatás egyik nagy szakembere. Abban égett el, amiért élete égett. Mintha a fehéregyházi síkon százötven éve eltűnt költő vágya vált volna valóra: „Ne ily halált adj, Istenem, / ne ily halált adj énnekem!” Ebben a harcban halt meg, vagy a bibliai vers szerint kialudt, mint gyertyabél elhamvadt.

III.

A harmadik bibliai szó egy egész vers, a felolvasott utolsó vers: „a nép ... hirdesse dicséretemet”.

Kedves testvéreim! Lehet, hogy van nép, amelynél nem számít már, hogy hányan tartoznak hozzá, de nekünk számít minden gyertyafény, amely világosságot ad. Újból saját szavait idézem: „a szent dolgok sorában, Isten után mindjárt a haza következett”. Marosvásárhely szülötteként európai gondolkodású erdélyi ember volt. Keletre sodort végvári élete tartást jelentett. Gyülekezetünk őrzi a cserealji esték emlékkönyvében egy beírását: „*pulcherius, melius, fidelius*” – azaz szebben, jobban, hívebben. Közel egy fél évszázadot töltött el kutatóként és előadótanárként. Naponta sokféle nyelvű és vallású emberrel találkozott így, de rá is illik a nagy székely író mondása: úgy tudott magyar lenni, hogy embernek sem volt hitvány.

Kedves gyászoló család! Mégha ott is van az Igében „ne a régiekről emlékezzetek”, a temetés nem tud mentes lenni a visszanézéstől. Egykori kollégiumi osztálytársai a mitológiai világképből így összegezték az élet végére vonatkozó dolgokat: „Kháron ladikján a Styx folyó partja felé halad.” Ez az igében olvasható prófétai költészet egy másik szép képet ajándékoz nekünk: tengeren is utat csinál, a pusztában vizet szerzett és népének inni adott. Ez maga egy életút. A legnehezebb, a legküzdőbb út is megszépül, mikor a célban, a végén visszanéznek. Így tekintett vissza Isten a maga tetteire, de úgy tekinthetünk végig mi is egy-egy kiváló ember életútján.

Volt még a világ történetében egy ilyen út, a fájdalomak útja. A Golgota felé vezetett és egy nagy keresztet vittek rajta. Nehéz út volt, küzdelmes volt végigmenni rajta. De a végén Jézus visszanézett arra az útra, és még a keresztvitel is megszépült, és benne az egész út.

Ezen a visszatekintő úton, mint szent dolog, jelenik meg a család, az együttes színházba járás és a természetjárás. A fiú, aki az ige szavai szerint „a hatalmas vizeken ösvényt” vágott, a két unoka és ez a végtisztességetevő közösség, mint Marosvásárhely egy darabja.

A barátok azt írták: „meggyőztél ... nem gyászolunk”, az ige szava így hangzik: ne a régiekről emlékezzetek. Ezért a végszó valahogy így fogalmazódik át: Urunk, hálát adunk, hogy itt volt közöttünk! Ámen.

(Elhangzott Marosvásárhelyen, 1999. október 2-án, dr. Módy Jenő orvosprofesszor temetésén.)

291. Jézus él!

Egy mohamedán s egy hívő keresztyén beszélgetnek egymással. A mohamedán így szól: „Mi tudjuk, hogy a mi prófétánk, Mohamed, valóban élt, mert a mekkai szent sír magába zárja az ő holttestét, de néktek, keresztyéneknek nincs sírotok, mely vallásalapítók holttestét magában rejtené.” A keresztyén örömmel felelte: „Igen, nekünk nincsen sírunk, mely Jézus holttestét magába zárná, de ez azért van, mert Jézusunknak nincs holtteste. A mi Megváltónk nem halott, hanem élő. Feltámadott a halálból és él.”

Versek március tizenötödikére

Gellért Sándor

Más egekben

Őrnagy úr Petőfi,
jelentem alássan:
amennyire lehet,
magamat beástem.

Öreg ágyú öreg
komondorként dörmög,
vinnyognak a golyók,
mint a kutyakölykök.

Van a szegény baka
ezerbaj-munkában.
Őn se húzta másképp
közlegény korában.

Egybe jelentem, hogy
húsvéti harangra
én is avanzsálok
az őrnagy rangra. –

S látom, amint fordul.
Lépése zajától
zeneg-bonog a kék,
a tószínű távol.

Mert ő, ki nem tudná,
más egekben lakik
holott rózsaszínben
a mese hajnallik.

Elkószál az idők
nagy füzesei közt
így néhanap, hiszen
költő, vagy mi a szósz!/?

Megy most Bem apóhoz,
híres generálhoz.
Szól hozzá apjához,
vissza az fiához.

Bizonytal megesik,
én is őrnagy leszek.
Hátulról szemlélem
majd az ütközetet.

De ha bús kedvem az
ő egükbe átvág:
a tizenkét pontok
megvalósítását

kezdem követelni
Cegléd piacáról
(zeneg-bonog a kék,
a tószínű távol).

Akkor, haj! – mint aki
bolondul berugott –
utánam, székeklyek,
kondor hajjú kunok.

Almáspej lovakkal
oldalamon máris
őrnagy úr Petőfi
és Bem generális.

Petőfi Sándor

1848

Ezernyolcszáznegyvennyolc, te csillag,
Te a népek hajnalcsillaga!...
Mevirradt, fölbredett a föld, fut
A hajnaltól a nagy éjszaka.
Piros arccal
Jött e hajnal,
Piros arca vad sugára
Komor fényt vet a világra;
E pirulás: vér, harag és szégyen
A fölbredt nemzetek szemében.

Szégyeneljük szolgáágunk éjét,
Zsamokok, rátok száll haragunk,
S a reggeli imádság fejében
Istenünknek vérrel áldozunk.
Álminkban
Alattomban
Megcsapolták szíveinket,
Hogy kioltsák életünket,
De maradt még a népeknek vére
Anyi, ami fölkiált az égre.

Áll a tenger nagy elbámultában,
Áll a tenger és a föld mozog,
Emelkednek a száraz hullámok,
Emelkednek rémes torlaszok.
Reng a gálya...
Vitorlája
Iszaposan összetépve
A kormányos szíve képe,
Aki esztét veszttve áll magában
Beburkolva rongyos bíborában.

Csatatér a nagy világ. Ahány kéz,
Annyi fegyver, annyi katona.
Mik ezek itt lábaim alatt?... hah,
Eltépett lánc s eltört korona.
Tűzbe véle!...
No de mégse,
Régiségek közé zárjuk,
De nevöket írjuk rájuk,
Különben majd a későn-születtek
Nem tudnák, hogy ezek mik lehettek.

Nagy idők. Beteljesült az Írás
Jósolatja: egy nyáj, egy akol.
Egy vallás van a földön: szabadság!
Aki mást vall, rettentőn lakol.
Régi szentek,
Mínd elestek,
Földült szobraik kövébül
Uj dicső szentegyház épül,
A kék eget vesszük boltozatnak,
S oltárlámpa lészen benne a nap!

Lévay József

Jön a tavasz

Takarodik tölünk a tél óriása.
Úzi a tavasznak tüzes pillantása...
Elmegyen a halál, eljön az új élet,
A régen alvó föld álmából felébred.

Rózsabokor hajlik a domb oldalára,
Csakhogy piros vérből fakad minden szála,

S reptülő pacsirták éneklése helyett
Ágyúszó hasgatja a levegő eget.

Az esti szellő ha vidékünket járja,
Véres zászlókat fog lebegtetni szárnya,
S híves ujjaival lágy selyem kezének
Letörli homlokát a fáradt vitéznek.

Oh, mily kies tavasz, ó, mily kedves napok,
Mídon az ég boltján új fényes nap ragyog,
S szétszórt sugarának égető hevétől
Olvad a korona a király fejéről...

Jer tavasz, jer hozzánk a szabadságharcba,
Új erőt lehelvén a küzdő magyarba...
Mikorra kivirit koszorúd virága,
Örömnünp legyen e szegény hazába!!

Arany János

Rásüt az esthajnal...

Rásüt az esthajnal
Vásárhelyi tóra,
Ott legel a ménes:
Hol a számadója?
Hol a számadó, vagy
Legalább bojtárja,
A szegény honvédet
Hogy meg sem kínálja?

Itt van, itt tanyáztat
Számadó, bojtár is, –
Megkerül estenden
Bújdosó betyár is:
Gyere bé, barátom,
Van minálunk, gyere,
Szökött katonának
Egy karéj kenyere.

Az vagyok, elszöktem,
Dicsekszem is véle:
Nyolcszázharmincegyben
Fogtak volt kötéllel, –
És azóta mindig
A császárt szolgáltam,
Fogadom, egy sem volt
Jobb kutyája nálam.

Meg is szeretett, mert
Haza sem eresztett,
Adott a mellemre
Krajcáros keresztet:
Mármost azt akarná,
Hogy e rézkeresztért
Ontsam neki én az
Ártatlan magyar vért.

Száradjon el inkább
A két kezem vállig,
Hisz még énbelőlem
Derék honvéd válik;
Megyek Debrecenbe,
Jó éjszakát, bátya –
Leszek míg a világ,
Kossuth katonája,
Ország katonája.

A lengyel légió dala

Talpra nép! A Tátra megett,
védni a magyart siessünk,
menjünk a közellenségre,
együtt víjjunk, együtt essünk.
Ha mi vállat vállhoz vetünk,
ketten együtt nem veszhetünk.

A magyarnak híre régi,
fénylik a történet lapján;
a lengyelt is látta vívni
már a német néhanapján.
Ha mi vállat vállhoz vetünk,
ketten együtt nem veszhetünk.

Nagy az ellen számra nézve:
de nagyobb a lélek köztünk.
Nem kérjük mi: hányan vannak?
Megszámláljuk majd ha győztünk.
Ha mi vállat vállhoz vetünk,
ketten együtt nem veszhetünk.

Trónján reszketend a zsamok,
ha mi a Magyarral tartunk;
lehullnak a szolgálócok,
s megjön, amit rég óhajtunk.
Ha mi vállat vállhoz vetünk,
ketten együtt nem veszhetünk.

Fel hát nép! a Tátra megett
a fehér sas már felszálla.
Egy a lengyel a magyarral;
a világ őt hadd csodálja!
Együtt kell nekünk küzdenünk,
szabaddá csak így lehetünk.

Vajda János

Önkéntes dala

Isten hozzád apám, anyám, kedvesem;
A hazáé a legelső szerelem,
A szabadság harcaiba elmegyek,
S vissza csak a győzelem hoz engemet!

Emelkedik a szabadság zászlója,
Ki ne menne, ki ne menne alája?
Héj, leéltük a keserves időket,
Mikor érte meghalni sem lehetett!

Keljetek föl régi sírok lelkei,
Elrabolt szabadságunknak hősei!
Nézzetek ránk, s vigasztalva légyetek,
Nem hiába folyt el a ti véretek!

Nincs ugyan már a magyarban annyi vér,
Mennyi eddig elfogyott a hazáért,
Hej de ami kevés magyar vér kering,
Szabadságért kifolyt vérből származik!

Isten hozzád apám, anyám, kedvesem;
Szabadságé a legelső szerelem;
Szent szabadság, ha te nem lehetsz miénk,
Sírjainkon élni fog a dicsőség.

Arany János

Nemzetőr-dal

Süvegemen nemzetiszín rózsza,
Ajakamon édes babám csókja;
Ne félj, babám, nem megyek világra:
Nemzetemnek vagyok katonája.

Nem kerestek engemet kötéllel;
Zászló alá magam csaptam én fel:
Szülőanyám, te szép Magyarország,
Hogyne lennék holtig igaz hozzád!

Nem is adtam a lelkemet bérbe;
Négy garajcár úgyse sokat érne;
Van nekem még öt-hat garajcárom...
Azt is, ha kell, hazámnak ajánlom.

Fölnyergelem szürke paripámat;
Fegyveremre senki se tart számot,
Senkié sem, igaz keresményem:
Azt vegye hát el valaki tőlem!

Olyan marsra lábam se billentem,
Hogy azt bántsam, aki nem bánjt engem:
De a szabadságért, ha egy íznyi,
Talpon állok mindhalálig víni.